

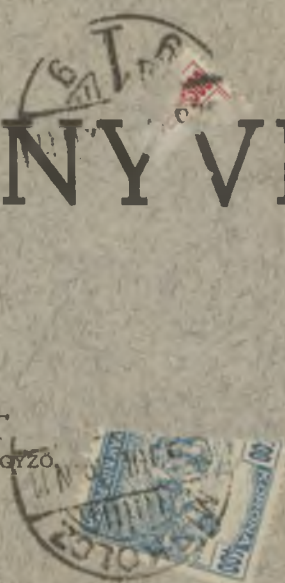
11. 4245. m.

AZ ALSÓBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1926. ÉVI MÁJUS HÓ 26—27-ÉN, MISKOLCON TARTOTT
GONDNOKBEIKTATÁSSAL ÖSSZEKÖTÖTT
TAVASZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE:
KISS ALBERT
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.



1926.
MAGYAR JÖVŐ NYOMDAÜZEM ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT RT.
MISKOLC.

11/11/11

III 4245. Mg
AZ ALSÓBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1926. ÉVI MÁJUS HÓ 26—27-ÉN, MISKOLCON TARTOTT
GONDNOKBEIKTATÁSSAL ÖSSZEKÖTÖTT
TAVASZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE :
KISS ALBERT
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.



1926.
MAGYAR JÖVŐ NYOMDAÜZEM ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT RT.
MISKOLC.

AZ ALSÓBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1926. ÉVI MÁJUS HÓ
26—27-ÉN, MISKOLCON TARTOTT GONDNOKBEIKTATÁSSAL
ÖSSZEKÖTÖTT TAVASZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZÖKÖNYVE.

Jelenvannak: Farkas István esperes és előbb Puky László e. m. tanácsbíró, majd báró Bottlik István gondnok elnöklete alatt Szalóczy Pál, Horváth Bertalan, Szabó András, Gaál Ferenc, Pósa Péter, Kenyeressy Károly, Román Ernő, Tóth István lelkészi, gróf Haller József, dr. Kérészy Barna, Bay Bertalan, dr. Lipcsey Péter, Zsóry Lajos, Puky László világi tanácsbírák, Molnár Gyula ügyész, dr. Csorba György miskolci főgímn. igazgató, tanárképviselő, Putnoky István, Csiky Béla, Péter József tanítóképviselők, Kiss Albert lelkészi fő-, Takács Mihály, Szabó József lelkészi aljegyzők, dr. Regéczy József világi fő-, Kun András és Tóth Kálmán világi aljegyzők.

Az egyházak képviseletében, mint fent még meg nevezettek: Várady Pál, dr. hegyaljai Kiss Géza, Mauritz Árpád, Molnár Gyula, Komjáthy József, Nádházy Bertalan, Bodnár Ferenc, Sólyom Gyula, Tóth Sándor, Szabó Dániel, Gecse Albert, Kiss Elek, Gombos Imre, Eötvös Ferenc, Vajda Sándor, Maklár Papp Ernő, Bodnár Béla, Sólyom Lajos, Szakács Pál, Apostol Bertalan, Szendrey László, Horváth József, Kérészy István, Gyarmathy Béla, Ferenczy Dániel, Rácz Károly, Gergely Béla, Gere Lajos lelkészek, Farkas Pál előkönyörgő tanító, Sáfrány Géza altábornagy, a Kálvin Szövetség képviseletében, Allender Henrik, Gálffy Ignác világi küldöttek, s. lelkészek, gondnokok, presbíterek és számos érdeklődő az egyházmegye részéről. A kerületbeli egyházmegyék képviseletében: Abaujból: Kovács István, gróf Vay Arthur; Alsó Zemplénből: Kun Zoltán, Bernáth Aladár; Felsőborsodból: Elek József, Zsóry György; Gömör—Tornából: Juhász László, báró R. Balassa Ferenc — mint az egyházmegyei elnökség képviselői — rajtuk kívül többen mint érdeklődők — minden egyházmegyéből. Képviseletette magát a vármegye: Soldos Béla főispán; a város: dr. Hodobay Sándor polgármester; a katonaság: vitéz Révy Kálmán tábornok vezetése alatt népes küldöttséggel.

1. Farkas István esperes szívélyes szavakkal üdvözlí a közgyűlést alkotó tagokat,

a megalakulást szabályszerűnek mondja ki s a gyűlést megnyitja.

2. Főjegyző felolvassa a szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvét az egyházmegyei gondnokválasztás eredményének megállapítására; beadatott összesen 58 szavazat, valamennyi érvényes és valamennyi báró Bottlik Istvánra esett.

Esperes báró Bottlik Istvánt egyhangulag megválasztott egyházmegyei gondnoknak jelenti ki, amely eredményt egyházmegyei közgyűlés örömeinek élénk megnyilvánulásával vesz tudomásul.

3. Báró Bottlik István küldöttség által értesítettett a választás eredményéről. Ez eljárás idejére a közgyűlés felfüggesztetett. Majd a gyűlésteremben a küldöttség élén báró Bottlik István megjelenvén, közgyűlés lelkes ovációval fogadja, esperes pedig meleg szavakkal üdvözli őt és felajánlja — a közbizalom ily szép megnyilvánulása után — a gondnoki állást s nyilatkozatra hívja fel, hogy elfogadja-e azt?

Báró Bottlik István válaszában nagyértékűnek tekinti magára nézve egyhangu elhívását, amiért, midőn köszönetet mond, a hűséges szolgálatra elkötelezi magát s ezekután esperes felhívására a közgyűlés tagjai a gondnokot beiktató ünnepi istentiszteletre a Kossuth-utcai templomba vonulnak fel, mely időre a közgyűlés felfüggesztetett.

4. Gondnokbeiktató ünnepség után fél 12 órakor esperes és az új gondnok elnöke mellett a közgyűlés

újából megnyitott.

5. Határozatott, hogy

a Bottlik István báró gondnoki beiktatásán nagyszámban résztvevett egyházi, közigazgatási és katonai képviselőknek köszönő iratok szerkesztessenek és küldessenek meg.

6. Határozatott, hogy

a gondnokavatási ünnepen elhangzott imádságok, egyházi beszéd, székfoglaló- és üdvözlőbeszéd a közgyűlés kinyomatandó jegyzőkönyvében, mint függelék, leközöltessenek.

7. Főjegyző felolvassa Esperes következő időközi hivatalos jelentését:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Akármilyen nehéz az életünk — sok kereszthordozásunk mellett is —, jóleső örömmel kell látnia a ma emberének, hogy csodálatos lélekmegmozdulások tartják fogva ma az élöket. Valósággal követelő erővel lép fel a közvéleményben az az akarat, hogy a mi hitünk Krisztusának nagy és örökigazságait: az értelem és szív kohójában isteni értékekkel izzott öntudatos kereszténységünket felvonultassuk a világ szemeláttára s hogy áldozatos, hitvallásos tettekkel munkás cselekedetökké változtassuk a nekünk kegyelemből adatott isteni ajándékokat... Jóleső örömmel kell látnunk, hogy mindjobban és többször bolygatják meg az ősi sírokat, mind többször hívják — sírják — vissza az utvesztőben tévedt, boldogság után csak sóvárgó ma emberei a tovatűnt boldog idők örök és nagy cselekedeteit. A múltba járnak bátoritást, hitet, bizó reményt tanulni s az apák által taposott utak — kezdenek újra becsültekké lenni! És lehetünk a világ igaz árvái bár, nem vagyunk s nem lehetünk a világ senki fiaí mégsem, mikor csak egy

esztendő leforgása alatt annyi varázslatos emlék — annyi daliás időket életrekeltő szent dicsekedés ünnepei hajoltak felénk —, mint a legközelebbi esztendőben is.

A gályarabokról való megemlékezés könnyekre és dicsekedésre hívogattak minden kálvinista gyülekezetet! Az ember bűne által elveszett földi paradicsom, hogy megegyeszer igazi mennyországunkká épüljön és szépüljön: hogy a magát isteni méltóságra emelő „csak ember“ alázatosan térjen vissza újra az örök szeretet által megmutatott utakra, amely utakon az isteni kegyelem mérhetetlen gazdagsága, de az Isten mindent megtehető hatalma, az Isten minden mindenkiben nagy és örök igazsága nyíltan kitétsző, ezért harcoltak, ezért szenvedtek, ezért volt a sok-sok áldozatul adott élet! A világ legnagyobb hősei mellett is hősök ők. Isten fiaivá feldalialisodott igaz és egész emberek, kiknek valóban az ő életök sem volt drága azért, hogy hitvallók, mártírok rettenthetetlen bátorságával, apostolok buzgóságával, próféták lelkesedésével hirdessék a visszatérést az igaz utra! Meg nem unható elégszer kell világgá kiáltanunk, bizonyosságot tenni arról, hogy a reformáció nem új vallás. A régit, az igazit, a valódi Krisztusi egyházat sóvárogták ők, a magyar gályarabok is, hogy Krisztus királysága alatt, Isten dicsőségére, az egymás terhére hordozó s szolgálatban meg nem fáradó szeretetre legyen odaadva a mi egész életünk! Világító tornyok, irányt mutató fény-szórók . . . áldott, feledhetetlen emberórák voltak ők, „kikre nem volt méltó a világ“, de akik életében a tovatűnő idők során mind több és több az örök életérték. Áldott legyen emlékezetük! Vagy elmehetünk-e csak úgy szótlan a kuruc tárogatók újra felharsonását váró, nagy Majtényi síkon letörött zászlónkra keserves busan emlékező magyarok . . . a nagy Rákóczi centennáris évfordulója mellett?

Új világot formáló, epedve várt időkben nem dobban-e hangosabban minden magyar szív s nem kíván-e áldást buzgó imádságban a „legnagyobb magyarra“ jubileumi ünnepéyeire gondolva? A jóságos, bibliáshitű, a családi érzések, az Istenben belekapcsolódó mély hitű, a hazáját, Istenét olyan imádságos szeretettel magasztalni tudó Lévy Józsefünk . . . költői sikerekben gazdag életéről való országos megemlékezések sorain — nem kell-e nekünk is odahelyezni a soklevelű babérkoszorúk fonatos ágába legalább egy szál virágot? Lehet a sorsunk bármilyen mostoha, nem, — nem lehet az, hogy mi elveszünk! . . . Ragyog a magyar élet eddig megfutott utjain elég dicsőség fénye, melyből élni, erőt meríteni tanulhatunk. Az erény diadalát várni — a magyar feltámadást biztosra remélni, hulló könnyek között is boldoggá tevő, isteni kegyelem nagy áldása ez rajtunk. Aldassék az Isten a nekünk adott igazi nagykért!

Ami kicsiny körünkben, egyházmegyénk életében is, az új időket sovárgó — a tiszta keresztyén élet elérésére vágyódó nagy akarások gyönyörű megmozdulásait láthatjuk . . . Az egyházmegye új, világi vezére — a tetterős, életkedvtől duzzadó, mélyhitű közel és távol mindenki szeretetét kiérdemlő gondnokunk . . . vallástétele — beerősítésének komoly, ünnepélyes, meghatóan kedves ünnepe még mindnyájunkat igézetben tart, s bizony jólesik a prófétával bizonykodni mellette: „Ilyen vezér illik mihozzánk!“ E helyről is legyen szívünk szerint köszöntve újra — legyen áldott, Istentől áldott, gyűlésünkön való első vezérkedése — legyen egy szép hosszú szép életen át állandó a vele való dicsekedésünk! . . . S hogy szívem imádkozó szeretetével áldást kívántam mindnyájunk nevében a vezérünk életére — mielőtt egyházmegyénk örömét, bánatát szedném egy csomóba, ismertetném sorba —

hadd szóljak előbb azokról, a minden magyar kálvinista keresztyént illető dolgainkról, itt-ott felszaggatott megújuló sebekről, melyeket meglátni, melyeken segíteni, melyeket gyógyítani ma több mint kötelesség! . . .

Mult tavaszi közgyűlésünkön indítványt tettünk s tisztelettel kértük a főtiszteletű kerület utján az arra illetékes vezetőket, hogy ma már szerte mindenfelé tudott s ismert okok alapján elodázhatatlannak ítéljük az országos zsinat összehívását. Egyházi törvényeink sok rendelkezése, nem a mai időknek megfelelő. Egyházadózási, lelkészválasztási, nyugdíjintézeti, fegyelmi, lelki gondozással kapcsolatos meghagyásai stb. megújításra várnak. Szerintem újból zörgetnünk kell! Hiába volt a több oldalról sürgetett kérés, pusztába kiáltó szó. Az országos zsinat egybehívását — úgy gondolom egyházmegyénk egyeteme vejem egyetértve — újból a főtiszteletű egyházkerülethez felterjesztendő kérése i közé sorolandja. Ugyancsak felterjesztéssel kell élnünk *lelkészeink nyugdíj-ügyeink* rendezése érdekében. A bizonytalanul adott s bármikor megszüntethető félnyugdíj helyett, a teljes nyugdíjhoz kell juttatni minden lelképásztort, aki megfáradva, az öregség alkonyán, vagy betegen — szeretne megpihenni. Nem lehet az, hogy öreg, beteg lelkészek a kétségbeesés karjai közé dobaszanak s éltük végén még keservesebb legyen az amugy is könnyekkel sózótt papikenyér. Egyházmegyénk már két ízben megmutatta a példát arra, hogy a csak félnyugdíjat elnyert lelképásztor jövedelmét az utód jövedelméből egészítsük ki a teljes nyugdíjra. De ez kétségtelenül nem lehet mindenütt, csak ott, ahol a lelkészi jövedelem az ilyen megosztást meg bírja. Azonban ez a kérdés kivételes elbírálással meg nem oldható. A megoldás egyetlen s megnyugtató módja csak az lehet, hogy a nyugdíjárulékok teljes valorizálását kell kérnünk s a nyugdíjas lelkészek számára a teljes nyugdíj kiutalását, nem bármikor megszüntethetőleg, de törvényhozásilag lehetővé tennünk. Az élők mindíg felelősek a jövendőnek! Legyen a kálvinista papisors bármily mostoha, olyan magunk ellen való vétket nem szabad elkövetnünk, hogy a mi mulasztásunk miatt átok szálljon reánk az utóaktól.

A mai gyűlésünkön is szó leend két lelképásztor — mondhatom — kényszer nyugdíjazásáról. Egyik az élete legszebb korában gyógyíthatatlan beteg, hevesi ifju lelkész. A hivatalból való gondnokságáláhelyezés s nyugdíjazás kényszere mered felé s felénk. Beteg hitves, apró, neveletlen gyermekek keserves árvasága, a szivbemarkoló nagy-nagy fájdalom! S szolgálati évek alapján öt megillető félpapinyugdíj csak koldusalamizsna számukra. A másik, tiz-tizenkét év óta hűdéses beteg T. Keszi lelkész . . . hol a Főtiszteletű Konvent 1926 október 31-től megvonja a káplántartási segélyt, ahol a főgondnok az egész presbiterium lemondását jelenti be, ha a beteg lelkész helyett új lelképásztor nem állittatik be?! A félnyugdíj nála is kevés arra, hogy még számyukra nem kelt gyermekeit neveltesse s a maga betegségét gyógyíthassa! Mit tegyünk hát? Újból csak azt amit tettünk! A lelkészi állás új betöltését csak úgy lehet elrendelni, ha az utód mindkét helyen köteleztetik, ha t. i. lehet és leend reá vállalkozó! — hogy a teljes nyugdíj megnyeréséig a tele nyugdíj összeget az utód fizetni fogja. S nekem hiába fogják innen s onnan fülembe kiáltani, hogy ez törvényellenes cselekedet — ám az öreg, a beteg lelkészek kolduskodásra juttatását, a bizonytalanság szinte örjítő utcájára kidobni hagyni őket, ezt nem engedhetjük! Kérni, követelni kell a teljes nyugdíj kiutalását.

Felfogásom szerint itt volna az ideje annak is, hogy a *dijlevelek* fizetési kötelezettségeit az eddigi, legtöbb helyen egyenlő teherviselés helyett a progresszív adózás bevezetésével — az igazságos adózás elve alapján állapít-

sák meg az arra hívatottak. Annak idején a kerület hivatalos lapjában rámutattam arra a reánk nézve óriási előnyt jelentő lehetőségre, hogy az egyházi adók beszedése a közadók módjára a községi előjáróságok útján történjék. A kivetésnél nem történik ezzel autonomiánkon sérelem, mert a díjlevél tételeit átértékelve az egyházi vezetőség veti ki mindenütt s a behajtásnál pedig óriási előny volna az, ha a lelkészek és tanítók fel volnának mentve a párbérszedéssel együtt járó ezer kellemetlenségtől. Szeretném, ha e tekintetben is felírnánk az egyházkerülethez, bár az ellenkező vélemény nyilvánítását a magam részéről e kérdésben nem tartom a bizalmatlanság megnyilvánulásának.

Sok baj forrása a díjlevelek pénzbeli járulékaiknak miként s milyen egységár szerint való fizetése. Egyházmegyénk behivatalnokai között sokan érték utasításomat erre nézve. Méltóztassék végre-valahára bátran s egységesen rendezni ezt a kérdést. Ha a díjlevél nem csonkítható — amint hogy valóban így van — úgy a díjlevél pénz- és természetbeni járulékaik fizetésénél az aranykorona mindenkori folyóértéke — helyesebben a pengőérték kell, hogy kötelező legyen. Kérem bölcs határozatukat.

Adócsökkentési segély s tandíjkarpótlás valorizált értékben való kiutalását, mint jogos törvényben biztosított kérésünket is méltóztassék újra felterjesztés útján sürgetni.

Fájdalmas hiányát látjuk annak, hogy a konfirmációi oktatáshoz szükséges egyházkerületi káté valójában nincsen. A Főtiszteletű egyházkerulettől kérelmezzük az egységes, minden gyülekezetben kötelező — új — megbízás vagy nyilvános pályázat útján való megkészíttetését, kötelező használatát.

Az egységes tankönyvkiadó vállalat elfogadása által az a helyzet állott elő, hogy az év tavaszán pl. nem állott módunkban még az sem, hogy a kerületi egyházlátogatási ívek újra kinyomattassanak. A tiszántúli kerület ilyen nyomtatványai pedig nálunk nem megfelelőek. E tekintetben is kérünk sürgős rendelkezést. Az egyházak vagyonszámlái s egyéb ívei megteltek. Ez ősz folyamán minden egyháznak két példányban tétessék köteleességévé, hogy pengőértékre átértékelve mindent — új leltári összeírást végezzenek. Tisztelettel kérem, hogy az egyházmegyéket egyöntetű eljárás megtételére utasíttatni méltóztassék a főtiszteletű kerület útján.

Ime — csak nagyjában a kézenfekvő, a nyilvánosság asztalára kívánkozó sérelmek, kérések, tennivalók egész serege. Legfájdalmasabban ebben az, hogy ezek sebek, amelyek fájnak, amelyek gyógyíthatók volnának egy kis jóakarattal.

És még egyet. Méltóztassék kifejezést adni a tanítóképző átvételével kapcsolatosan a mi felfogásunknak. Pár nappal ezelőtt a nagy nyilvánosság előtt hirdettem, hogy az egyházközségek vállaira óriási terhek nehezedtek. Óriási terheket, ujakat reájuk rakni nem lehet. Mi lelkészek, tanítók s aztán a földi javakkal Istentől áldott világiak kell, hogyha mi rongyoskodva, de a világiak a jobb jövő megkészítéseért áldozva, kifejezést adjunk az irányu akarásunknak, hogy amit várnak tőlünk, megcselekedjük.

Magunk ügyeire áttérve, mindenekelőtt a tisztességtétel és búcsúzás szent köteleességét végezem el.

1926. január 1-től Fekete Gyula volt böcsi lelkész csakugyan nyugdíjba vonult. Bár joga lett volna szíve utolsó dobbanásáig, felespapság igénybevételével ottmaradni őrtálló helyén, félreállott, nehogy az ő betegsége, testi, lelki erőtlensége útjában álljon az egyház fejlődése s boldogulásának. Fél-nyugdíját kapja, a másik felére az utód köteleztetett egyházmegyei határo-

zattal. Sajnos, a kérdésben általam meg nem oldható differenciák támadtak közte s az utód között s az ügy bírósági tárgy leendő a mostani gyűlésünkön. Kevés virággal, de sok, sok tövisekkel áldott élet volt a Fekete Gyula eddigi élete. Teljes szolgálati éveit hűséges sáfárkodással engedte néki eltölteni az Ur! Legyen a nyugalom révpartjához ért testvérünk éltének hátralevő része a tisztas öregség áldott ideje. Csalódások kerüljék, minden szívéhez közelálló szereteteinek boldogságát meglátni engedje meg néki a jóságos Isten! Sok, sok éven át.

1926 január 12-én köteleességteljesítés közben az evangélium lapjaira borulva, Istent átölelve, angyaloktól vitetve, csendes álomra hunyta szemét Bogdányi József s. kereszturi lelkész. Mint a harcok katona fegyverrel a kézben, úgy ő bibliáját szorongatva tért a minden élők örökös lakóházába. János apostol-volt az ő ember eszményképe. Szíve szeretett, karja ölelt, ajkán a megbocsátás és jótett evangéliuma hangzott. Háza népének s gyülekezetének sok jósággal és figyelmes szeretettel áldott őrizője volt. Legyen az álma édes s nyugtot adó. Egyházmegyénk nevében a család kérésére én hirdettem a gyülekezetben koporsója mellett Isten jóságos vigasztaló üzenetét. Bárcsak vigaszt találtak volna az árván maradottak!

Tanítóink sorából félreállott nyugalmat óhajtvá, Máté Gyula ónodi tanító. Tisztességes, hűséges szolgálta volt a küzdő téren s a pihenés esztendejében váljanak vágyai egy hosszú életen át édes valósággá!

1926 május 4-én Kalas Barna, az egyházat, hazáját, tanítói hivatását eszményien szerető mezőcsáti tanító hunyta örök alvásra megfáradt szemét. Egy érdemben, sikerekben gazdag élet szállt vele sírba! Bizony mondom, hogy a bucsuzáskor méltán sirathatjuk őt! Amaz igazi tanítók közül való volt, kiket pótolni nagyon nehéz. Árván, egészen árván maradt gyermekei már a lelkészi s tanítói árvák legtöbbször fájdó útján járnak. Az egymás terhét hordozó szeretet, legyen az ő árvaságuk enyhítője s az édesapa példás életének örök emléke legyen vigaszuk! Legyen a távozonak csendes síri álma, dicsőséges ébredése!

Örömmel jelentem be, hogy Báró Bottlik István gondnok ur a múlt évben ama boldog kevesek örömét is megérhette, hogy sályi gyülekezetében a főgondnoki hivatala 25 esztendejét érhetette meg friss jó egészségben. Sok, sok áldás kísérje újabb 25 éven át őt is — itteni vezérkedését is.

Arról is hálával emlékezem, hogy Alsószolcán Tatar József gondnok 20 évet töltött be, mint egyháza hű fia, gondnoki tisztében. Koronázza meg az Ur további életét is elismeréssel és sikerrel.

Böcsi lelkészi állásra dr. H. Kiss Géza volt monoki lelkész választatván meg — őt lelkészi állásában hivatalosan 1926. március 14-én iktattam be — de a lelkészi állását még 1926. év január hó 3-án elfoglalta — családi körülmények okozták a későbbi beiktatást. A sokra hivatott jónevű ifju, munkás lelkészt jóhíre nálunk megelőzte. Beiktatása a mai gyűlésünk tárgysorozatában fel van véve, de e helyről is meleg testvéri szeretettel üdvözlöm őt körünkbe. Isten gazdag áldását kérem minden munkájára.

Benke József, Hejőpapi — még 1924. év végén megválasztott ifju lelkészt is a mai napon gyűlésen iktatjuk be hivatalába. Május 1-től rendes lelkésze Hejőpapinak. Mint helyettes lelkész is mindennek feltétlen ragaszkodó szeretetét, becsülését szerezte meg s valóban tiszteletes papi, belmissziós munkájával reászolgált arra, hogy áldást kívánjunk ő reá is, a reá váró minden munkájára is!

Sajókereszturi lelkészi állásra 23 pályázó közül május 2-án Berecz

József jelenleg martonyi lelkész választatott meg. Választása ellen fellebbezés adatott be s így az ügy az őszi bírósági tárgyak közé kerülhet.

Ónodra tanítóul Balog János — Bükkzsércre: Czégény Péter választattak meg. Kérem beerősítésüket.

Hitoktatók és segédlelkészek sorába a következő változások állottak be: Molnár Ferenc hitoktató-lelkészt a monoki gyülekezet hívta meg lelkészül s őt Isten áldásának kívánásával elbocsátottam s helyére a Püspök Ur Öméltósága Molnár Pált a volt tiszakeszűi h. lelkészt nevezettette ki Diósgyőrbe 1926. március 15-től. Tiszakeszűben a h. lelkészi szolgálatot az Alsó Zempléni egyházmegyéből jött Horváth József végzi nagy lelkiismeretességgel. Kérem bekebelezését. S lelkészeink a következők: Miskolc: Gönczi Miklós, Ilosvay Ferenc, Derencsényi István. Szederkény: Molnár Béla. Tiszakeszi: Horváth József. Mezökövesd: Szombathy László. Heves: Takáts Imre. Poroszló: Mikes Géza. Sajókeresztur: Nagy Elek. Szép sereg, de még mindig el tudnék helyezni két-három segédlelkészt.

Az egyházlátogatás bejelentett eredményei — Istennek hála — általánosságban megnyugtatók. Vannak itt-ott panaszok, melyeknek eredménye pl. az is, hogy fegyelmi bírósági három ügy is szerepel a bírósági tárgyak között, de hiszem, hogy ezek is csak olyan átmeneti bajok, melyek megszüntethetők jóakarattal — a fegyelem törvényeinek alkalmazásával.

Gondolkoztam azon, hogy mint régen tette, haló porában is áldott, egyik kiváló esperesünk, én is minden gyülekezetről adok egy kis külön-külön jelentést. De mégis helyesebbnek tartom csak röviden — a gyülekezetek egy-egy örömét vagy bánatát idehozni élénk járasonként e jelentésem kapcsán.

A miskolci járásban dicséretes, példás munka folyik mindenütt. Diósgyőr, Hejőcsaba bevezettette a villányt templomába s az esti istentiszteletek tartása, lelképászorok csereprédikálásával, az esteken fel nem értékelhető jó munkát végeztek. Vasgyár templomot akar még ez évben építeni — erejét megfeszítve bátor — nagyakarással felfelé lendül. Diósgyőr modern, hatalmas iskolát épít. Áldozatot nem kímélve, valóban követésre méltó életet él.

A Vasgyár a belügyminiszter urtól engedélyt kapott a gyűjtésre s kéri jóelőre e helyről is egyházmegyénk pártoló szeretetét. A magam részéről a legmelegebben ajánlom majdan szerzte járandó gyűjtőiket, minden gyülekezet atyafiságos szeretetébe.

Miskolc hivatása magaslatán állva, erősödik, példát mutat, a boldog, békés, áldozatos gyülekezetek életét élve. Az ónodi járásban a szokott módon — hűséges munkát jelentenek. Ónod, Szirma öreg lelkészeik mellé segédlelkészt várnak, ha jönne. Mezönyéken a szép iskola a használatnak átadva, de a hátralék még nagyon sok. A kultuszminiszter, a minket szerető lelkes világi vezér, a mások közbenjárására pótfőlag 110,000.000 koronát utalt az iskola építésére.

Tiszamenti járásban a súlyos iskolai terhek miatt zugolódnak valamennyien. Oszlár szép, új parochiája elkészült. A terhek arányos viselésén fáradoznak. Szederkény a baptista hódítás útját ébren tovább folytatott munkával teljesen megátolta.

Mezőcsáti járásban ékesen és szép rendben mennek mindenek. Csak Kesziben zugnak szinte lázadozva, követelve az új lelkészválasztást. Aztán Igriciben van fájdalmas civódás a tanító és lelkész között, bírósági ügyet is termelve egyetnemértésük.

Keresztési járást magam is felkerestem és láttam, örömmel láttam a lázas munkát minden gyülekezetben. Mezőkeresztés harangokat öntetett és

adott át Isten dicsőségére. Tíboldardóc templomot javíttatott, harangokat öntetett, igazán nagy, igen nagy áldozatot hozva a gyülekezet.

Emödi járásban sok a hivatalnokok hátraléka. Templom, iskola, lelkészlak több helyen a járásban elhanyagolt állapotban vannak s reászorultak a javításra. Vatta, Aranyos, Emöd különösen intendők e téren az építések megkezdésére. Egyik helyen ez, másikon amaz a hibás épület. Emöd óriási teher vállalásával már neki is vágott a templomjavítás munkájának. Harsány átadta megfelelő lelkészlakját a használatnak. Aranyos a tanítói nyugdíjjarulékból még semmit sem fizetve, utasítandó a fizetés teljesítésére.

Cserépi járásban a lelkes építőmunka folyik. Az elmaradott tandíjkárpótlás, adósegély s helyette nyakunkbaszakadt tanítói járulék és egyéb terhek alatt meggyötörve, de bizó hittel, áldozva s a jobb idöket várva halad minden gyülekezet. Kisgyör, Bükkzsérc templomát akarná reparáltatni — sokat áldozva —, zörgetve segélyért is, de bizony keveset kapva az utóbbiból.

A hevesi járásban vannak bajok. Poroszlón a presbiterium és Jakab Imre tanító között támadt visszavonás, félreértés. Ujlörincfalván a lelkészt fel kellett függeszteni és fegyelmi bíróság elé idézni. Hevesen az ifju lelkész gyógyíthatatlan beteg. Átányban sokra felszaporodott az egyház kifizetetlen adóssága. Poroszlón — a bajt leszámítva — a hitélet megszokott fellendülése egyre növekedöben. Nána, Valk, Egerlövö bajok nélkül haladnak előre.

Amely egyházakról emtitést nem tettem, ott Istennek hála, csendesség és jóbékesség tanyáz s az örvendetes haladás az, mit rölük mondhatok.

Szokásos gyületek, belmissziói, számvevöszéki, nyugdíj közalapi, több ízben tartattak. Jelentem, hogy mindennemü járulékaink ki vannak fizetve.

A költségvetések, számadásokkal kapcsolatos észrevételeket külön pont gyanánt tárgyaljuk ma. Belmissziói munkák eredményét a belmissziói bizottság gyülésének külön jegyzökönyve fogja jelenteni. Idöközben megerösítettem: Kistokaj földbérleti, Ároktö harangkivetési, B.-Geszt építkezési, Heves építkezési, Kisgyör, Emöd, Daróc templomépítési, Diósgyör templomépítési s földcserekulcsait és szerződéseit. Kérem az intézkedéseim jóváhagyását. A hozzám került összes ügydarabokat elintézttem. Elintézetlen akta nálam nincs.

Gyülekezetemen kívül meghívásra az alábbi gyülekezetekben hirdettem az Isten igéjét és tartottam előadást: Tiszavalk, Diósgyör, S.-Keresztur, Mezöcsát, Vasgyár, Hajdunánás, Sárospatak, Hejócsaba, Szirma, Mezökeresztes, Tíboldardóc, Ládháza, Nyék és a mezökeresztesi járás egyházaiban. Aldassék az Isten, ki e munkáinkban megsegített!

Népmozgalmi, egyéb statisztikai adatok a következők:

I. Népmozgalmi adatok:

1. Lélekszám: 70697.
2. Született: fi 966, nő 910, összesen 1876.
3. Meghaltak: fi 655, nő 685, összesen 1340.
4. Házasságot kötött: Tiszta pár 370, vegyes pár 225, összesen 599.
5. Reverzális köttetett: javunkra 112, kárunkra 64, összesen 176.
6. Nem áldotta meg a házasságát 18 pár.
7. Áttértek hozzánk: fi 26, nő 27, összesen 53.
8. Kitértek tölünk: fi 32, nő 41, összesen 73.
9. Kikeresztelkedett: fi 1, nő 1, összesen 2.
- 10, Konfirmáltatott: fi 675, nő 761, összesen 1436.

II. Vagyoní ügyek:

1. Bevétel volt:	. . .	3,987.468.693
2. Kiadás volt:	. . .	<u>3,822.363.979</u>
3. Maradvány:	. . .	165,104.714

A vagyonértékelés a régiéket illetőleg békebeli, az újabb szerzeményeknél papirkoronában értékelve a következő:

1. A földek értéke	. . .	1,419.551.560
2. Épületek	„ . . .	409,873.538
3. Alapítványok értéke		60,987.471
4. Tőkék	„	79,347.757
5. Alapok	„	509,179.672
6. Ingóságok	„	305,968.945
7. Hasznos jogok	„	<u>7,218.563</u>
Összesen:		2,792.127.506

Adósság:	19,632.420
Tiszta vagyon:	2,772.495.086

Magtárak állása:

Buza:	190 hl. 60 l.
Gabona:	425 hl. 30 l.
Árpa:	348 hl. 9 l.
Pénz:	1,233.000 K.

Jótékony adományok összege . . . 581,918.589 K

Építésre fordított:

1. Templomra	. . .	176,528.350
2. Iskolára	. . .	411,898.270
3. Egyéb épületekre		480,286.260

Hadikölcsöne van az egyházaknak:

6 százalékos	. . .	346,124 korona 50 fillér
5 százalékos	. . .	<u>150,950 korona — fillér</u>
Összesen	. . .	497,074 korona 40 fillér

Jótékony adományok összege meglepően nagy. A szíveket mindjobban égeti a Krisztus szerelme. Egy kötetre való volna az adakozók teljes névsora. Közülök az 500.000 koronán felüli nagyobb adományokat gyűjtöttem egy csomóba és kérem ezek részére a jegyzőkönyvi köszönet kimondását. Alsózsolca Hitelszövetkezet 400.000 K, Hangya 994.700 K, Polgári község 3,393.000 K. *Átány*: özv. Vajda Istvánné 2 q buza, *Böcs*: Frank Dávid 696.200 K, *Borsodharsány*: Jótékony célra gyülekezet 1,000.000 K, *Diósgyőr*: Politikai község iskolaépítéshez 100,000.000 K, *Eger*: Hegedüs Sándor egy ezüst órát, Csorta István egy urvacsorai kelyhet. A hívek szeretet-adománya 28 millió K, *Gelej*: Tóth András és neje, Urbán Erzsébet 1 millió K, néhai Jóczik Mártonné hagyatékából 1 urasztali terítő 500.000 K A gyülekezet orgonasípok beszerzésére 8,242.800 K. *Heves*: Politikai község

680.000 K. *Hejőcsaba*: szegényügyre 6 millió, *Igriczi*: özv. Kovács Elekné 17 millió korona értékű szöszték- és urasztali terítő és készpénzben 500.000 K, Nagy Bertalan 400.000 K, *Maklár*: Mocsáry Miklós 1,700.000 K, *Kerekes Zsigmond* 525.000 K, *Miskolc*: Kálvin-szövetség útján pénzben és természetben a szegény és jótékony célokra 210 millió K, *Noszvaj*: orgona és egyház céljaira 2,787.480 K, *Mezőkeresztes*: harangra és jótékony adományra gyülekezet 43,747.500 K, *Tiszakeszi*: özv. Papp Sándorné, Szabó Gézáne 1 - 1 urasztali terítő 1—1 millió K értékben, *Tibolddaróc*: templomra a hívek 130 millió K, harangra 5 millió K. Ebből báró Bottlik István és neje adott 150 q búzát s öntetett 1 harangot, Halasy Józsefné 150 q búzát és a másik harangra 2 millió koronát. Sárközyné Péchy grófnő 2 millió K. *Tiszadorogma*: harang és egyéb jótékony célra 38,120.000 K, Diósgyőrvasgyár tenplomépítési alapra befizettek a hívek 40 millió K-t. Sajókeresztur ennekkar egyházi célokra 4,950.000 K. Egy amerikai egyháztag 4 millió K.

Ha e sorozatból kimaradt volna valaki, úgy azok, mint a névtelenül maradók a megnevezettekkel egyetemben fogadják az egyházmegye hálás köszönetét s nyugodjék meg rajtuk és házuk népén az Urnak jókedve!

És most bizó hittel a jobb s boldogabb jövőt bizonyosan váró reménykedéssel Isten oltalmába ajánlva egyházmegyénk minden tagját s magam részére gyarlóságaimért elnézést kérve s magamat sokszor tapasztalt jóindulatukba ajánlva vagyok

Miskolc, 1926 május hó

A Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés alázatos szolgálja

Farkas István

esperes

Az esperesi jelentéssel kapcsolatban a következő határozatok hozattak:

a) egyh. m. közgyűlés újabb kéréssel fordul az egyh. ker. közgyűléshez, hogy a törvényalkotó zsinat mielőbbi összehívását egész tekintélyének súlyával szorgalmazza;

b) Közgyűlés felterjesztéssel él az egyh. ker. közgyűléshez a lelkészi nyugdíjárulékok teljes valorizálása érdekében, elodázhatatlanul kéri a korpótléknak, adócsökkentési segélynek és tandíjkárpótlásnak valorizálását is.

c) Egyházmegyei Közgyűlés átír az egyházkerülethez, hogy az egyházi adó és párbérvetéseknel a progressív kulcs alkalmazását minden egyházközségre egyetemlegesen kötelezőleg mondja ki és tegyen intézkedést, hogy azok beszedése közadók módjára a községi előjáróság útján is történhessék, mindazon helyeken, ahol az érdekelték azt úgy kívánják. A díjlevelek pénzbeli járulékaí egységesen rendeztessenek, evégből egyházkerületi közgyűlés kötelezőleg rendelje el, hogy a díjlevelekben a békebeli korona pengőre átszámítva utaltassék. Általában itt volna az ideje a díjlevelek minden egyes egyházban való hivatalos átrevideálásának.

d) Egyházmegyei közgyűlés kéri az egyházkerulettől egységes, minden gyülekezetre kötelező új konfirmációi káténak — felkérés avagy nyilvános pályázat útján — megkésztetését, mielőbbi bevezetését s a konfirmációi oktatás idejének falvakban is, lehetőség szerint, az ismétlő iskola három éves tanfolyamára átvitelét és a 15 éves korban kon-

firmálást. Kéri egyh. ker. közgyűléstől új egyházlátogatási és vagyonelektári ıvek kibocsátását; mindkettőre még ez évben nagy szükség van; az új vagyonelektári ıveknek már pengő-értékben kitéltése rendeltessék el.

e) Egyházmegyei közgyűlés kinyilvánítja, hogy a sárospataki képző támogatásához készségesen, erejéhez mérten a legmesszebbmenően is hozzájárul; kebelbeli lelkeszeink, tanítók és világi tehetős tagjaink szívesen hozzák meg áldozatukat: akár önkéntes megajánlás, akár pedig kivetés útján rájuk rovandó évi járulék megfizetésével; az utóbbit jobbnak, célravezetőbbnek találja; azonban erélyesen tiltakozik az egyházanként lélekszámra kirovandó kivetés ellen. Épen ezért és ez ellenében ajánlja, hogy a lelkeszerekre, tanítókra és a vagyonsabb egyháztagokra jövedelmük arányában kulturádó vettessék ki. A lelkeszerekre és tanítókra a kivetési kulcs az esperesi hivatalok útján könnyen megállapítható, a világiakra nézve is aképen, hogy az egyházkerület elnöksége intézzen felhívást, késedelem nélkül, az egyházmegyék vezetőségeihez, hogy utasítsák az egyes egyházközségek presbitériumait tehetősebb — 100 kat. holdon felüli — ref. birtokosaiknak birtokterületeik és ezek kat. tiszta jövedelmének a legrövidebb idő alatt kimutatására. Az így beküldött listák alapján készíttessék meg sürgős munkálatban, a szükséglethez mért arányosítással, az egységes, progressív kivetés, kötelező rendelkezéssel. A legkisebb javadalmu lelkeszereknél és tanítóknál és ettől felfelé fokozatosan egyenlő összegű kivetési alap alkalmazható, tekintve azt, hogy a tanítóság van a saját alma-matere iránt legelsősorban hűségre kötelezve és hogy a lelkeszerek e kivetés mellett a sárospataki főiskola és a kálvineumok fentartásához is tetemes összegekkel hozzájárulnak. A 100 holdon aluli birtokosok megadóztatását egyházmegye nem ajánlja.

f) Egyházmegyei közgyűlés a hosszas hű szolgálat méltányolásával bucsuzik a nyugdíjba vonuló Fekete Gyula böcsi beteg lelkesztől; nyugalomban töltendő hátralevő életidejét tegye áldottá, boldoggá, békességessé, kit oly hűen szolgált: a jóságos Isten!

g) Kegyelettel emlékezik vissza az elhunyt lelkesztársra, Bogdányi Józsefere, az Urnak e jó és hívő szolgájára. Bizonytal többre bizza őt Ura, bevezetve a mennyek örömebe.

h) Kalas Barna mezőcsáti tanítót érdemeinek hálás elismerése, a gyászban résztvevők hatalmas tömege kísérete síri nyugvóhelyéhez, jelképezve azt, hogy végkimerüléséig lelkesülten és lelkiismeretesen teljesített szolgálata nincs elfeledve Gyámol nélkül maradt kicsiny árváit karolja fel az emberi jóakarát, oltalmazza az árvák édes Atyja!

i) Máté Gyula nyugalomba térő ónodí tanítónak kívánunk gondtalan és békességessé éveket megérdemelt nyugalmanak csöndes élvezésében!

k) Egyházmegyei közgyűlés ünnepi érzésének örömetől áthatva értesül arról az újabb örömről, hogy báró Bottlik

István a sályi gyülekezetben főgondnoki működésének immár 25-ik évét töltötte be, sokat építve, sokakat buzgóságra és nemes tettekre serkentve. Egyházmegyei közgyűlés szíve legmelegebb érzésével kívánja, hogy miután megengedte számára az Isten, hogy legyen egy kicsiny egyházközség felvirágoztatója 25 éven át, az Ur, a mi jóságos Istenünk ajándékozza e kegyelmét egyházmegyénknek is újabb 25 esztendőre!

l) Egyházmegyei közgyűlés örömmel fogadja és üdvözlí a maga kebelében új tagjait, mint sokra hivatott ifju munkatársait: Benke Lószef hejőpapiú és dr. h. Kiss Géza böcsi lelkészeket, továbbá Balogh János ónodi és Czégény Péter bükkzserei, közénk érkezett tanítókat. Melegen üdvözlí az ifju sáfárok kis seregét is, a hitoktatókat és s. lelkészeket, akikről az esperesi jelentés megemlékezik.

m) Tudomásul veszi az esperesi jelentésbe foglalt beszámolókat: az egyházak állapotáról, általános statisztikai helyzetéről, vagyoni állásáról, a hívek jótékonyágának önkéntes adakozásokban gazdag megnyilvánulásáról s itt, a felsorolt 500.000 kor.-n felüli adakozóknak köszönetet mond.

n) Végül egyházmegyei közgyűlés köszönetét nyilvánítja Esperesének azért a nagyeredményü munkásságért, amit terjedelmes jelentése sem képes igaz fényességében megvilágítani; a sok elhallgatott, éjjel-nappali, véksőkig feszített munkateljesítéséért, meglátva azt, hogy az esperesi teendők e változott életfolyamatban eddig nem ismert arányban kiterjedtek, megszorodtak. Adjon Isten áldást, erőt, egészséget e terhek további hordozásához, az eddigiekért pedig e jelenvaló életben is némi jutalmat érdemei és odaadó munkássága hálás elismerésében.

8. Elnökség 27-én, a gyűlés második napján pontban fél 9 órakor elfoglalja helyét s a nagyszámu jelenlevőket szíves szavakkal üdvözölve, esperes a közgyűlést buzgó imádsággal újból megnyitja.

Olvastatott báró Vay Elemér t. b. egyh. m. gondnok következő levele: „Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyűlés! Mult évi őszi közgyűlésén, az egyházmegyei gondnoki tisztról való lemondásom és annak elfogadása alkalmával hozott határozatában kifejezésre juttatott meleg, elismerő megnyilatkozásaért fogadja a nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés hálás köszönetemet. Egyidejüleg hálás köszönetem mellett kijelentem, hogy ugyancsak ezen közgyűlésen örökös tiszteletbeli gondnokká történt megválasztásomat, egyháзам iránti mély tisztelet és ragaszkodással elfogadom. Isten áldását kérve a nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés további áldásdus működésére, munkálkodására, maradtam, Alsószolca, 1926. május hó 24. Kiváló tiszteletem megnyilvánítása mellett, hűséges híve: br. Vay Elemér.“

Egyházmegyei közgyűlés az elhangzott üdvözlí és köszönőlevelet hálás érzéssel veszi tudomásul és mai gondnokavató közgyűlésünkkel kapcsolatban áldáskívánását küldí megfáradott gondnoka felé.

10. Olvastatott Papp-Szász Lajos kétrendbeli levélben kifejezett, előre-

haladott korával és betegségével megindokolt lemondása világi tanácsbírói tisztségéről.

Egyházmegyei közgyűlés a felhozott kényszerítő körülményeket, azokkal kapcsolatosan régi hű előjárójának lemondását fájdalmas érzéssel veszi tudomásul; nagyértékű hű szolgálataiért hálás köszönetet nyilvánítva, felmentését megadja és Isten gazdag áldását kéri a megfáradt hűséges munkás további életére, hogy élvezhesse hosszú éveken át a megérdemelt nyugalom zavartalan, derűs boldogságát.

Tisztelete jeléül a sok évi, eredményes munkát végező Tanácsbíró nyugalomba vonulását a főt. egyh. ker.-nek is bejelentjük.

11. Báró Bottlik István gondnokká választásával és Papp-Szász Lajos lemondásával megürült két világi tanácsbírói állásra

egyházmegyei közgyűlés a szavazást, augusztus 1. határidővel elrendeli.

12. Az egyházmegyénkbe bekebelezett Benke József hejőpapi-i és dr. h. Kiss Géza megválasztott böcsi lelkészt, Balogh János ónodi és Czégény Péter bükkzsérci tanítókat, utóbbiaktól a hivatali eskü kivétele után,

közgyűlés állásukba áldaskivánsággal beerősíti.

13. Tiszakeszibe Horváth József küldetett ki h. lelkészül,

közgyűlés a beterjesztett bizonyítványok alapján Horváth Józsefet h. lelkészi állásába beerősíti.

14. A kisgyőri egyház bemutatja a templomának renoválására Porcsin Imre miskolci vállalkozóval megkötött s a presbitérium és egyházközségi közgyűlés által elfogadott és jóváhagyott szerződését.

Egyházmegyei közgyűlés a szerződést megerősíti.

15. A sajkókereszturi egyház beterjeszti a lelkészi párbér és mellékszolgáltatások megváltoztatására irányuló s ezek alapján új díjlevél alkotását célzó presbitériumi és egyházközségi gyűlési határozatait jóváhagyás kérelmével.

Egyházmegyei közgyűlés ragaszkodik az eredeti díjlevélben feltüntetett terménymennyiség fizetéséhez, az abban megállapított tüzelőanyag tovább fentartásához, valamint a szolgálmányok teljesítéséhez, azért a sajkókereszturi egyház kérelmét, mint amely kártacsonkitást eredményezne, elutasítja; azt azonban megengedi, hogyha e járandóságok, vagy azok valamelyikének természetben kiszolgáltatása nehézségbe ütközik, megfelelő váltságárban készpénzben is teljesíthetők legyenek és a fizetés megkönnyítésére a progresszív adózás bevezetését ajánlja.

16. A hejőpapi-i egyház beterjeszti a hejőpapi-i ideiglenes gazdakör közgyűlésének végzését, mely szerint a községben levő összes ingatlan és ingó vagyonát egyházi „kulturház“ céljára a ref. egyháznak adományozza, az ingatlant a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezése mellett és beterjeszti a presbitérium erre vonatkozó elfogadó határozatának jegyzőkönyvi kivonatát.

Egyházmegyei közgyűlés az alapítólevélben feltüntetett rendelkezés tiszteletben tartása mellett az adomány elfogadá-

sát jóváhagyja s ezért a hejőpapi-i ideiglenes gazdakörnek a maga részéről is köszönetét nyilvánítja és midőn az ingatlanok átvételéhez hozzájárul, azok telekkönyvi bekebelezését elrendeli.

17. A hejőszalontai egyház betereszti egyházi énekkarának a presbitérium által jóváhagyott alapszabályait.

Egyházmegyei közgyűlés az alapszabályokat megerősíti.

18. A tiszaozlári egyház — presbitéri és közgyűlési határozataira támaszkodva — betereszti a lelkészi és tanítói párbérek befizetésére progresszív kulcs alapján megkészített kivetési listáját.

Egyházmegyei közgyűlés a kivetést megerősíti.

19. Egyházmegyei belmissziói bizottság betereszti a maga jelentését a téli időszakban megkezdett és lefolytatott belmissziói munkákról, amely jelentés az egyházlátogatóság útján beérkezett adatok alapján lett összeállítva. E szerint: 1. A vasárnapi istentiszteletek délelőtt és délután mindenütt megtartatnak, délután helyenként biblia, vagy kátémagyarázattal. 2. Hétköznapi istentiszteletet 24 helyen tartanak az esztendő minden szakában, a többi helyen időszakonként: a téli hónapokban, adventben, bünbánati heteken, év utolsó hetében. Mindennapi bibliamagyarázat, illetve bibliaolvasás van 12 helyen; időszakos (heti 1—2 bibliamagyarázat) 14 helyen. 3. Házi istentisztelet csak elvétve volt. 4. Az elemi iskolában a lelkészek tanítanak hittant egy helyen (Mezőcsát), ismétlő iskolában 5 helyen, másutt csak ellenőrzés folyik. 5. A konfirmációi oktatás egy évig tart 2 helyen, másutt 2—3 hónapig. Több helyen kezdett a munka kimélyülni. 6. Bibliái óra van 6 gyülekezetben, vallásos estélyek csaknem mindenütt. Belmissziói összejövetel két járásban. 7. Egyházi énekkar 39 helyen van. 8. Családok rendszeres látogatása 2 helyen volt, a többi helyeken általában csak alkalmi beteglátogatás és urvacsoraosztás. 9. Vasárnapi iskola van 10 gyülekezetben, gyermek-istentisztelet 5 helyen. 10. Iratterjesztés általában folyik. Egyházi lapok közül legtöbb példányban jár a Téli Ujság és a Keresztyén Család. Gyülekezeti lap van Diósgyőrvasgyárban és Miskolcon.

A nagy gonddal összeállított belmissziói előadói jelentést örömteljes elismeréssel fogadta belmissziói értekezlet, az Enyedi Andor belmissziói előadó által beteresztett kérdő-pontok tervezetével együtt s úgy az előbbi, mint az utóbbi felett áldásos és kimerítő eszmecsere indult meg, melynek eredményeképpen némi módosítással elfogadta értekezlet a kérdőpont tervezetet s elfogadásra ajánlja egyházmegyei közgyűlésnek is, néhány indítvánnyal együtt.

Egyházmegyei közgyűlés a legmelegebb elismerését fejezi ki Enyedi Andor belmissziói előadónak tevékenységéért s a belmissziói bizottság jelentését s az értekezlet határozatát örömmel veszi tudomásul. Határozattá emeli belmissziói előadó javaslatait, mely szerint 1. a bibliamagyarázat hétköznapi hetenként legalább egyszer minden helyre vezetessék be; 2. az iskolák vallásos nevelőmunkáját mindenütt igyekezzenek a lelkészek elősegíteni; 3. a konfirmációi oktatás minden gyülekezetben kimélyítendő; 4. a vasárnapi iskolai munka lehetőleg minden helyen megkezdendő; 5. az iratterjesztésre minden gyülekezet állítson be a költségvetésébe bizonyos fedezeti tételt. Általában a szépen megindult belmissziói munka tovább folytatását egyházmegye maga is minden eszközzel segíteni kívánja. Egyházmegyei közgyűlés ezen határozatait

a társegyházmegyék csatlakozásának kérése mellett a nagy-
egyházkerület közgyűléshez felterjeszti.

20. A Kálvin Szövetség a belmissziói értekezlettel kapcsolatban tartá
meg értekezletét, amelyen Sáfrány Géza altábornagy, mint a Magyar Kálvin
Szövetség Országos Szervező Bizottságának elnöke jelenti, hogy az országos
szervezkedés mindenütt megindult, magában foglalván a belmissziói munkás-
ságot is, mely utóbbi jövőben a lelkészek feladatává válván, a Szövetség
tiszán egyháztársadalmi szövetség lesz. Az országos nagygyűlés egybehívása
még ez éven megtörténik valamelyik központi helyen, valószínűleg Debrecen-
ben. Javasolja, hogy a tiszáninnení ref. egyházkerületünkben az országos szer-
vezkedés egyházmegyénként és járasonként azonnal kezdje meg, úgy, hogy
a) a vezetőségek azonnal megalakuljanak, b) később pedig járáásokban, egy-
házközségekben a részletes szervezési munkát végrehajtsák úgy, hogy október
1-ével a szövetségi (hitélet, szeretet, nemzeti és kulturális) munkát szervezeten
lehessen megkezdeni, hogy így a tiszáninnení egyházkerület e tekintetben jó
példával járjon elől a többi egyházkerületek előtt.

Az értekezlet a lángoló buzgóságu, tettekre sarkaló Sáfrány Géza elnök
jelentését hálás köszönettel fogadta, javaslatához hozzájárult s egyházmegyénk-
ben a főszolgabírói járáások szerinti szervezkedést óhajtja, kijelölvén minden
egyes járásban a szervező bizottságot a következőképen: 1. A mezőkövesdi
járásban: Zsóry Lajos főszolgabíró, Fazekas János járásbíróági elnök, Posa
Péter és Várady Pál lelkészek. 2. Az egrí járásban: dr. Lipcsey Péter, Gaál
Ferenc és Tóth István lelkészek, Demeter József tanító. 3. A mezőcsáti járás-
ban: Zombory Zoltán és Kiss Lajos főszolgabírók, Szalóczy Pál és Ferenczy
Dániel lelkészek. 4. A miskolci járásban: dr. Szepessy Orbán és dr. Nyilas
Ferenc főszolgabírók, Nádházy Bertalan és Komjáthy József lelkészek.

Egyházmegyei közgyűlés a Sáfrány Géza altábornagy
ur lelkes fáradozásáért maga is elismerő és hálás köszönetét
fejezi ki s a Kálvin Szövetség értekezletének határozatát
színtén határozattá emeli.

21. A tiszaozlári új parókhia átvételéről egyházmegyei megbízottak
jelentést tesznek.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

22. A hevesi kántortanítói fizetés vitás kérdésének helyes megoldása
szempontjából

egyházmegyei közgyűlés felkéri Gaál Ferenc tanácsbíró,
Kun András aljegyzőt és Kérészy István tiszánanai lelkészt
a helyszínen megtartandó vizsgálatra és arról jelentés be-
nyújtására.

23. a) Egyházm. számvevőszék betérjeszti az egyházm. pénztárnak
1925. évi — számvevőszék által felülvizsgált — számadását, mely a kifize-
tendő terhek levonása után 12.471.298. kor. pénzmaradványt tüntet fel.

Egyházm. közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, azt
jóváhagyja s a pénztárnoknak a számadásban foglalt téte-
lekre nézve a felmentést megadja.

b.) Ugyancsak számvevőszék bemutatja s elfogadásra ajánlja az általa
felülvizsgált vagyongkimutatást, mely szerint összes vagyonként 25.728.930
kor. tüntettetik fel.

Egyházm. közgyűlés a bemutatott vagyongkimutatást
elfogadja és jóváhagyja.

c.) Számvevőszék bemutatja és elfogadásra ajánlja az 1926. évre szóló költségelőirányzatot, mely szerint úgy a fedezet, mint a szükséglet végösszege 103 q 75 kgr. buza.

Egyházm. közgyűlés a bemutatott költségelőirányzatot megerősíti.

Számvevőszék jelenti, hogy az 1925. évben a Baldácsi alapból 37 millió 699.000 kor. állt rendelkezésre, mely segélyre szorult szegény egyházak, özvegyek, árvák s lelkészek között osztatott ki.

Egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi.

d.) Pénztárnok jelenti, hogy az 1926. év első felére államsegély címen 15 millió és a Baldácsi alapból 10 millió fog állani az egyházm. rendelkezésére. Az államsegély felosztását illetőleg a múlt év arányában történik a szükséglet kielégítése, a Baldácsi-alap 10 millió kor. segélyének felosztása a számvevőszék által állapittatik meg.

Egyházm. közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s a felosztáshoz hozzájárul.

e.) Számvevőszék utján Esperes jelenti, hogy Dr. Molnár Gyula egyházm. ügyész ur 500.000 koronás alapját a jelen évi tiszteletdíjával 720.000 koronával, 1.220.000 koronára emelte. Indítványozzuk az egyházmegye hálás köszönetét.

Egyházmegyei közgyűlés hálasan veszi tudomásul Dr. Molnár Gyula ügyész ur szíves jóindulatát s köszönetét jegyzőkönyvileg is kifejezi.

f.) Ugyancsak számvevőszék utján jelenti Esperes, hogy Román Ernő lelkészársunk az — Alsóborsodi ref. egyházmegye történetével elkészült. Esperes arra kér felhatalmazást, hogy az egyes egyházak részéről történő 100.000 koronás hozzájárulás és az e célra rendelkezésre álló 10 millió kor. összeg felhasználásával kinyomattassa s az egyes egyházaknak, mint tiszteletpéldányt megküldhesse. Számvevőszék a maga hozzájárulása után javasolja s kéri az egyházm. közgyűlés hozzájárulását.

Egyházm. közgyűlés egyhangulag hozzájárul.

g.) Számvevőszék jelenti, hogy az egyes egyházak zárszámadásait az előadók átvizsgálták s a legnagyobb részben rendben találták. Hejőbába utasítatik, hogy az ellennyugtákat ne a gondnok — aki számot ad — állítsa ki, Szirma 1924 és 1925. évi elfogadhatatlan számadására nézve számvevőszék javasolja a vizsgálat elrendelését. Kísgyőr számadását ellennyugtákkal szerelje fel.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s a tett javaslatok foganatosítását elrendeli.

24. Olvastatott a számvevőszéknek, mint segélyosztó bizottságnak jelentése az egyházkerülettől az 1925. évben kapott 7.500.000 kor. államsegély és a báró Baldácsi-alapítvány jövedelméből eredő 26.250.000 kor. felosztásáról.

Tudomásul szolgál.

25. Olvastatott a lelkészi nyugdíjbizottság jelentése, mely szerint az 1925. évi bevétel 74.783.799 korona, kiadás ugyanennyi s így maradvány nincs.

Ióváhagyólag tudomásul vétetett.

26. A tisztaoszlári egyháznak az O. F. B. a Bükk-Sebe r. kath. alapítványi birtokból gazd. iskola céljára 1 k. hold 131 □-öl területet juttatott.

A vételár 545 pengő 16 fillér, mely öt év alatt 8⁰/₀ kamat mellett törlesztendő. Fedezetül a kérdéses föld jövedelme szolgál, az egyháztagek megterhelése nélkül. Nevezett egyház az egyházmegye beleegyező hozzájárulását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés az ingatlanszerzéshez hozzájárul s azt az egyházkerülethez pártolólag felterjeszti.

27. Az igríci egyház 125 q buza adósságának fedezésére a presbitérium által is tanítói javadalomnak elismert egyik kertjét 1925. augusztus 25-én eladta. Javadalmas tanítókat, szintén egyházi kertekből kártalanítja, amit javadalmasok elfogadnak s aláírásukkal elismernek. Presbitérium a vonatkozó közgyűlési és presbitéri jegyzőkönyveket, a 3 példányban kiállított adásvételi szerződéssel felterjeszti, kérve az egyházmegyei közgyűlés beleegyezését s az egyházkerületre történő felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés, miután az igríci egyház az eladással voltaképen csak területcserét csinált — egy más telket vásárolva meg új iskola céljára — s miután a javadalmas tanítók is megfelelően kártalanítottak, a kert eladásához hozzájárul s azt az egyházkerülethez a maga részéről pártolólag terjeszti fel.

28. Ismertetett az igríci egyház és mindkét tanítója között felmerült vitás fizetési kérdés.

Egyházmegyei közgyűlés az ügyet — hivatkozva az E. T. V. t.-c. 33. §. 5. pontjára — napirendről leveszi s a feleket az egyházmegyei közíg. bíróság elé utasítja.

29. Az ároktói egyház két rendbeli kérelemmel járul az egyházmegyei közgyűlés elé: 1., hogy az 1922-ik évben L. Nagy Ferentől örökölt közel 6 k. hold, de 16 apró darabban fekvő földjét eladhassa és az örökhagyó — végrendeletbe nem foglalt, de határozottan kifejezett intenciója szerint — annak árát a románok által szétrombolt orgona helyébe új orgona vételére fordíthassa. Hivatkozik az utóbbi időben az egyházra nehezedő súlyos terkekre: A román pusztítás utáni templom s torony renoválásra, lelkeszlak javításra, harangszerzésre, ami már eddig mintegy 200 millió korona terhet rótt a hívek vállaira, nem is említve a közeljövőben feltétlenül ujjáépítendő roskadozó iskola terheit; 2., hogy a ref. egyház kebeléből kivált baptisták részére hatóságilag folyamatba hozott temetőkert eladását — mintegy 300 □-ölet — közvetlen a temetők mellett, az egyház földjétől, engedélyezze az egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy presbitérium maga ajánlotta fel nekik a temetőhelyet, mivel nem tartja kívánatosnak, hogy hűtlenné vált tagok az egyház tagjaihoz hasonló jogot élvezzenek felekezeti temetőnkben.

Egyházmegyei közgyűlés, az örökhagyó többek előtt nyilvánított végóhaja s a felhozott indokok és az ároktói egyház nehéz helyzete előtt meghajolva: az L. Nagy Ferenc-féle 5 k. hold 1417 □ öl föld eladását engedélyezi s megengedi maga részéről a temetőhely átadását is és mindkét kérelmet jóváhagyás végett a főtiszt. egyházker. közgyűlésre terjeszti fel.

30. A mezőkeresztesi egyház — a vonatkozó iratok csatolása mellett — azzal a kéréssel járul egyházmegyei közgyűléshez, hogy a 149—1901. m.-kövesdi körjegyzői sz. a. kelt végrendelet alapján a néh. Vályi N. István volt ónodí lakos által nevezett egyház részére hagyományozott örökséget illetőleg a hagyományozó végakarátát egyházmegyei közgyűlés változtassa

meg a mezőkeresztesi egyház intenciója szerint. Néh. Vályi N. István ugyanis a m.-keresztesi határban fekvő 52 kat. hold földjét, a t.-szederkényi határban fekvő 1 és fél m. hold kaszálóját és 2 m.-keresztesi házat, illetőleg egyiknek csak a felerészét oly kikötéssel hagyta a m.-keresztesi ref. egyháznak, hogy az ingatlanok jövedelme a birtokbavételtől számított 30 éven keresztül tőkésítették s ekkor a tőkésített vagyon jövedelméből évenként 200 aranykorona egy-egy m.-keresztesi ref. fi- és nőtanítónak egyenlően elosztva adassék ki, 200 aranykor. a váci siketnéma intézetnek, 200 aranykor. pedig a miskolci prot. árvaháznak. Ezen 600 aranykor. nevezettek részére minden évben kifizetendő, a jövedelem többi része azonban még további 20 évig a tőkéhez csatolandó s csak az ötven év eltelte után használhatja fel az egyház az öt megillető jövedelmi részt és pedig a következő címeken: a 600 aranykorona levonása után megmaradó évi jövedelem egyötöd része a tiszáninneni ref. egyházkerületben lévő három szegény egyháznak adandó ki; a további négyötöd résznek egytized része a m.-keresztesi ref. elemi iskola szegénysorsu tanulóinak adassék ki tanítási és ruházati költségekre; a fennmaradó kilenctized részt a m.-keresztesi ref. egyház saját céljaira szabadon felhasználhatja. Az évenkénti számadásért s vagyonnevelésért az illetékes egyénnek 100 aranykorona utalandó ki.

Ezzel szemben a m.-keresztesi egyház presbitériuma s közgyűlése — amidőn a hagyatékot hálásan elfogadja — úgy határozott, hogy a tőke már 1927-ben felszabadítandó s a kamatok a jelzett célokra már ettől kezdve felhasználandók. Egyben a birtokkezelő részére, ki az évi számadást elkészíti és rendszeresen ellenőrzi a birtok bérletét: úgy a Vályi N. István, mint nejeének a hagyatékából évi 200—200 aranykoronát rendel kiutalni. E határozatokat a m.-keresztesi egyház presbitériuma a világháboru után bekövetkezett, előre nem látott, mélyreható változásokkal indokolja s kéri a rendelkezések jóváhagyását.

Egyházmegyei Közgyűlés, amidőn egyfelől meghajtja az elismerésnek, a hálás kegyeletnek és emlékezésnek koszorúját Vályi N. István emléke előtt, másfelől abban a meggyőződésben van, hogy az öröhhagyó főcélja az volt, hogy vagyoni viszonyaihoz mérten segítségére siessen a végrendeleti örökösöknek s elsősorban a mezőkeresztesi egyháznak. S a megboldogult életében még nem láthatta a mai inséges viszonyokat, amelyekkel szembe kell nézniök egyházaknak és intézményeknek. Tekintettel erre a körülményre, egyházmegyei közgyűlés a mezőkeresztesi presbitérium határozatát jóváhagyja és megerősíti s e határozatát jóváhagyás végett felterjesztí az egyházkerületi közgyűlésre.

31. A mezőcsáti egyház előljárósága beterjesztí jelentését a m. csáti összes és szegénysorsu egyházhatóságok párbérének és egyházi adójának megváltására szolgáló alapítványok 1925 december 31-iki állásáról. Az előbbi alapítvány év végi állománya: 15,910.000 K, az előző évinél több 594.000 koronával. Az alapítványhoz számítandó a néh. Szeghő Mátyásné által e célra hagyott ingatlanak 1925 év hasznobérei 17.50 q buza, 9.50 q rozs s így ez alapítvány a terményekkel: 25,935.000 papirkorona, mely biztos helyen van elhelyezve. Az utóbbi alapítvány (szegénysorsu egyháztagok párbérmegváltási alapja) tőkeállománya 1925 december 31-én: 553.850 kor., az előző évinél több 364,154 koronával, amely az özv. Mátyus Kálmánné 300.000 koronás adományával szaporodott ennyire.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést örömmel veszi tudomásul s azt a főt. egyh.-kerületi közgyűlés 44/1917 sz. határozata értelmében jóváhagyás végett a tavaszi egyházkerületi gyűlésre terjeszti fel.

32. A mezőcsáti egyház jóváhagyás végett beterjeszti az 1926. évi, mintegy 15 millió korona egyházi rendkívüli adókimutatásra vonatkozó adókulcsot, mely adózási képességük figyelembevételével, teljesen vagyonaránylag lesz a hívekre alkalmazva. Az adókulcsot a csatolt jegyzőkönyvi kivonatok szerint presbitérium is, közgyűlés is egyhangulag fogadta el.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett adókulcsot jóváhagyja és megerősíti.

33. A kiskisgyőri egyház bemutatja Bordás István és neje Barsi Zsuzsánának az egyház részére tett ingatlan ajándékozási szerződését, mely adomány a harctéren hősi halált halt fiuk emlékére „Bordás Lajos alapítvány” és jövedelme bibliák avagy vallásos iratok beszerzésére és ajándékozására rendeltetett.

Egyházmegyei közgyűlés az ajándékozási szerződést jóváhagyja s jóváhagyás végett a kerületi gyűlésre terjeszti fel, a nemes szívé ajándékozóknak pedig hálás köszönetet mond.

34. A tiszakeszi-i egyház presbitériuma, élén Édes Antal főgondnok, nemzetgyűl. képviselővel, az egyház súlyos helyzetét tekintve Andó Lajos régóta beteg lelkészének nyugdíjazását és új lelkészválasztás elrendelését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés az ügy elintézésére mindkét félre kielégítő permanens bizottságot küld ki, melynek tagjai esperes elnöke mellett Szalóczy Pál és Bay Bertalan tanácsbírák.

35. A diósgyőr-vasgyári egyház, hogy a mai viszonyok között fentmaradhasson, a gyári alkalmazottak félszázalékos egyházi adóját 1 százalékra emeli, a nem gyári alkalmazottakra pedig a pénzügyi választmány javaslata alapján óhajtja az adót kiróni. A határozat a csatolt egyházkerületi közgyűlési és presbitériumi jegyzőkönyvek bizonyossága szerint egyhangulag elfogadott; kéri az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását.

Közgyűlés az egyházi adó 1 százalékra történt felemelését tudomásul veszi s azt jóváhagyja.

36. A diósgyőr-vasgyári egyház lelkésze beterjeszti az m. kir. kereskedelmi miniszter leiratát, melyszerint a tulajdonjog fentartása mellett 1000 □-öl területet templomépítés céljára, a telekkel szomszédos uton pedig egyik kettős tisztulakás felét a ref. egyház fennállása idejére, paróchia céljára, nevezett egyház rendelkezésére bocsátja. Úri jog elismerése címen az egyház minden évben 10 aranykoronát fizet. A templomépítés ügyét 100,000.000 K. értékű ingyenes és 100,000.000 K. értékű 7 és félszázalék mellett 10 év alatt törlesztendő építési anyaggal támogatja. Jelenti lelkész, hogy a templomépítés ez év folyamán megkezdődik, közbejött akadályok miatt tervet, költségvetést ezidőszere nem csatolhatott; kéri közgyűlést, hatalmazná fel esperest a később bemutatandó iratok jóváhagyására.

Egyházmegyei közgyűlés köszönettel veszi tudomásul a nagymélt. keresk. Miniszter urnak egyházsegítő támogatását s hálás köszönetéhez kérelmet is csatol. Tekintettel arra, hogy a több mint 350 ref. iskolai tanuló vallástanítása rendes

lelkészen kívül még egy — ma is működő — hitoktató lelkészi állást is igénybe vesz, szíveskednék Miniszter ur a kérdéses tisztí lakást nem felében, hanem egészében a ref. egyház céljára bocsátani, melyben a hitoktató lelkész is lakást, a lelkész is hivatalos helyiséget nyerne; annyiival is inkább, mivel a hitoktató e módon történő elhelyezése a vasgyárra nézve csak lakáscserét jelent. A köszönetnek és kérésnek tolmácsolására közgyűlés a diósgyőr-vasgyári lelkészt bizza meg, egyben elnökséget a bemutatandó terv és költségvetés jóváhagyására felhatalmazza.

37. Az igríci presbitérium egyes híveire, kik Igríciiben laknak, de más határban van birtokuk, — mely után az illetékes egyháznál fizetnek is 25 százalékos egyházadót, — a maga részéről 75 százalékos adóval róttta meg, mely ellen az érdekelték fellebbeznek.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja az igríci egyház presbitériumát, hogy az így kivetett egyházi adót, — az E. T. III. t.-c. 10. §-ra tekintettel — törölje s az érdekelték részéről indítható peres eljárás káros következményeitől óvja meg magát.

38. A poroszlói egyház presbitériuma Jakab Imre tanítót a kántori teendők végzése alól 1926 február 18-án tartott ülésében hozott határozatával felmentette, illetve kimondotta, hogy a két kántorságot egyesíti s a kántori teendőket ezután Arany Géza kántortanítóval végezteti. Jakab Imre a presbitérium határozatát megfellebbezte azzal az indokolással, hogy igaz ugyan, hogy az egyház választáskor a kántorság elvételének jogát kikötötte, mégis ez tőle csak fejelemi-uton lenne elvehető.

Egyházmegyei közgyűlés a presbitérium határozatát indokai alapján helybenhagyja és utasítja a poroszlói egyházat, hogy amennyiben a kántori fizetés elvonásával Jakab Imre tanítót káro-odás éri, ha t. i. javadalmi jegyzőkönyvben a kántori díjazás felvétel, a károsodásért őt díjlevélben és javadalmi jegyzőkönyvben benn levő összeg erejéig kártalanítsa.

39. Olvastatott a Kálvineum igazgató-tanácsa elnökének elszámolása a tiszsaorszlári Kovács-árvák alapítványi betétjéről, mely szerint az 1924. évi október 21-én elhelyezett 33 millió kor. betét és az időközi gyűjtésekből hozzácsatolt 5,598.390 korona tőke 1926 jan. 1-ig 12.635.510 kor. időközi kamataival 51,234.000 kor.-ra növekedett, melyet terhel a Kálvineumban nevedő fia árva költsége, mely azonban az erre a célra megajánlott fél kamatból kitelik.

Egyházmegyei közgyűlés az elszámolást, az alapítvány szép gyarapodásáért kifejezett elismeréssel veszi tudomásul, miért méltóságos Kiss Ferenc igazgató-tanácselnök urnak hálás köszönetét nyilvánítja. Itt jelenti esperes, hogy Kun András aljegyző, nagybirtokos az egyházmegyének tett ígérete szerint az ez évben esedékes 10 q buza árában 4 millió koronát befizetett az alap növelésére. Egyházmegyei közgyűlés az adományt szintén hálás köszönettel veszi tudomásul.

40. A tiszadorogmaí egyház jóváhagyás végett betereszti a presbitérium

és egyházközségi közgyűlés határozatát, mellyel az egyház szükségleteinek fedezésére és a hivatalnokok terménybeni fizetésére új adókulcsot állapít meg.

Egyházmegyei közgyűlés az adókulcsot jóváhagyja s a jegyzőkönyvi, jóváhagyási záradékot rávezeteti.

41. Az ujlőrincfalvai egyházban a vallás- és közokt. minisztérium a lelkészi javadalmat képező földből tanítói javadalom címen lefoglalt 16 m. holdat visszaadta, azzal a rendelkezéssel, hogy a tanítónő 900 aranykor. hátralékos fizetése a kérdéses föld jövedelméből fedeztessék. Az egyháztanács — mely, mint egyházi jövedelmet óhajtotta a 16 h. földet birtokába venni — nehezen bár, de megnyugodott abban, hogy említett megterheléssel a föld lelkész javadalmába menjen; egyuttal nyomatékkal kéri a közgyűlést, hogy ne csak a 900 aranykorona hátralék, de a tanítói állás javadalmaszásául díjlevélileg biztosított évi 297 kor. 83 fill. is ezen föld jövedelméből fiztessék. Indokul felhossa a gyülekezet számbeli apadását s az elbirhatatlan nagy terheket.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy Gergely Béla lelkész az ujlőrincfalvai lelkészi állást a bizonyos tudattal foglalta el, hogy a 15 h. föld nem képezi javadalmát s az most mégis kezeihez jutott, — lelkészt a 900 aranykorona tanítónői javadalom 3 év alatti 3 egyenlő részben történő kifizetésére kötelezi. Egyháztanács kérelmét — mivel a díjlevélileg biztosított 297 kor. 83 f., mint a hívek részéről fizetendő járandóság van megállapítva, — elutasítja s annak rendes fizetésére egyháztagokat kötelezi.

42. Gergely Béla ujlőrincfalvi lelkész az ő volt állomáshelyét elfoglalt Takács Mihály felsőábrányi lelkész ellen különböző követeléseinek megítélését kéri az egyházmegyei közgyűléstől. Viszont Takács Mihály igazolja a követelések alaptalanságát.

Egyházmegyei közgyűlés az ügyet napirendről leveszi, mert az abban foglaltak — ha a felek megegyezésre jutni nem tudnak — ugyis közígazgatási bíróság ítélezése alá kerülnek.

43. A hejópapi ref. egyháztanács határozatilag kéri az egyházmegyei közgyűlést, miszerint illetékes helyen tegyen lépést az iránt, hogy egyes testületek és társulatok által gyakran vasárnap és ünnepnapon épen az istentisztelet idejére kitűzött közgyűlések a jövőben — a kieszközlendő rendelet alapján — az ünnepi istentisztelet idején ne legyenek tarthatók.

Egyházmegyei közgyűlés a hajópapi egyháztanács határozatát a legmelegebben támogatja és magáévá teszi. Ezen célból felkéri a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy az egyetemes konvent utján a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnál hathatósan közbejárni méltóztassék oly intézkedés életbeléptetése iránt, hogy egyes testületek és egyesületek, vasárnap vagy ünnepnapokon az istentisztelet ideje alatt gyűléseket ne tarthassanak. Ezek a gyűlések ugyanis nemcsak megbotránkoztatják a jobbérzésű híveket, de sokakat elvonnak az istentisztelet látogatásától. Következésképen a keresztyéni és vallásos érület ébrentartása és ápolása érdekében multhatatlanul szükséges, hogy ezen kérdés kormányhatóságilag hathatósan szabályoztassék. Ennek keresztülvitele

annál könnyebben eszközölhető, hogy ellene egyetlen komoly ellenvetés vagy akadály fel nem hozható.

44. A mezőnyéki egyház jóváhagyás végett beterjeszti dr. Szepessy Orbán és a mezőnyéki ref. egyház között kötött ajándékozási szerződést és vázlatrajzot, mely szerint dr. Szepessy Orbán a mezőnyéki ref. egyháznak ajándékozta iskolaépítés céljára a nyéki 1139 sz. tjkv.-ben A + 4 s $\frac{4}{5}$ hrsz. a. foglalt beltelekből a vázlatrajzon $\frac{4}{5}$ /b-vel jelölt 450 □-ól területű hét millió kor. becsértékű részt.

Egyházmegyei közgyűlés az ajándékozási szerződést és vázlatrajzot jóváhagyja, megerősíti, záradékolja s további jóváhagyás végett egyházker. közgyűléshez felterjeszti és Dr. Szepessy Orbánnak a nagyértékű ajándékért a maga részéről is elismerését és köszönetét fejezi ki.

45. A tiszavalki egyház bemutatja 6 évre megkötött földhaszonbérbeadási szerződését.

Egyházmegyei közgyűlés az előnyösen megkötött szerződést jóváhagyja és megerősíti.

46. A tavaszi egyházkerületi gyűlésre képviselőkül kiküldetnek az elnökség mellett Kenyeressy Károly, Román Ernő lelkészi-, gróf Haller József, Zsóry Lajos világi tanácsbírák, Kiss Albert lelkészi főjegyző, póttagokul Szabó András és Puky László tanácsbírák.

47. Jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésével elnökség mellett — az egyházmegyei közgyűlés Miskolcon lakó tagjai bizattak meg.

Hitelesítjük:

Miskolc, 1926. június hó 9.

Farkas István s. k.
esperes, egyházi elnök,

Báró Bottlik István s. k.
gondnok, világi elnök.

Gróf Haller József s. k.

Dr. Regéczy József s. k.

Dr. Kérészy Barna s. k.

Kiss Albert s. k.
lelkészi főjegyző.

(P. H.)

Az alsóborsodí ref. egyházmegye közigazgatási és fegyelmi bíróságának Miskolcon, 1926. évi május hó 27-én tartott rendes ülésein meghozott ítéleteknek és végzésnek rövid ismertetése.

Időszaki Tanácsalakítás:

I. Elnökség mellett

Tagok: Pósa Péter, gróf Haller József, dr. Kérészy Barna. *Póttagok:* Román E., Puky L.

II. Elnökség mellett

Tagok: Román Ernő, Puky László, Szabó András. *Póttagok:* gróf Haller József, dr. Kérészy Barna.

1. A böcsi lelkészi fizetésre vonatkozó közigazgatási bírósági ügyben: az alsóborsodí egyházmegye múlt évi elvi határozata fentartatott.

2. Az igricii tanító és lelkész egymás ellen beadott vádjain alapuló fegyelmi bírósági ügyben: mindkettő ítéletben elmarasztaltott, még pedig lelkész az E. T. V. t.-c. 35. §-ának c) pontjában foglalt „rosszalás“-ra és az eljárási költségek $\frac{1}{4}$ -ed részének megfizetésére és súlyosabban terhelt vádindító tanító az E. T. V. t.-c. 35. §-nak c) pontjában előírt „pénzbüntetés“-re (1,000.000 K.) és a felmerült eljárási költségek (4,680.000 K) $\frac{3}{4}$ -ed részének megfizetésére ítéltetett.

3. Az ujlőrincfalvai lelkész fegyelmi bíróság ügyében „végzés“ hozatott, hogy az általa is óhajtott s beadványban kért nyugdíjaztatása iránti eljárás hivatalból indíttassék meg.

4. A poroszlói ideiglenes kántortanító fegyelmi bírósági ügye: a terhelt által kötelező nyilatkozat aláírásával lezárt békéltetési eljárásban végződött.



Tartalomjegyzék:

1. Gyűlés megalakulása és megnyitása.
2. Gondnokválasztás eredményéről jelentés.
3. Megválasztott gondnok kiértesítése és gyűlés felfüggesztése.
4. Gyűlés újbóli megnyitása.
5. A gondnokavatáson résztvevő testületeknek köszönetnyilvánítás.
6. A gondnokavatáson elhangzott beszédek jegyzőkönyvbe veendő.
7. Esperesi jelentés és azzal kapcsolatos határozatok:
 - a) zsinat összehívásának sürgetése;
 - b) lelkészi nyugdíjárulék, korpótlék, adósegély és tandíjkárpótlás valorizálása érdekében sürgető lépések;
 - c) progresszív adókulcs behozatalának, díjlevél átértékeléseknek egyetemleges rendezésére törekvés;
 - d) új konfirmációkáté és rendtartási nyomtatványok sürgetése;
 - e) a sárospataki tanítóképző támogatása;
 - f) Fekete Gyulától búcsuvétel;
 - g) néhai Bogdányi Józsefről kegyeletes megemlékezés;
 - h) néhai Kalas Barnáról kegyeletes megemlékezés;
 - i) Máté Gyulától búcsuvétel;
 - k) a sályi egyház főgondnokának jubileumi üdvözlése;
 - l) új hivataltársak üdvözlése;
 - m) statisztikai kimutatás;
 - n) köszönetnyilvánítás Esperesnek.
8. Közgyűlés második napon megnyitása.
9. Báró Vay E. tb. gondnok üdvözlő- és köszönőlevele.
10. Papp-Szász Lajos világi tanácsbíró lemondása.
11. Szavazás elrendelése a megürült két v. tanácsbírói állásra.
12. Lelkészi és tanítói beerősítések.
13. A tiszakeszi h. lelkész beerősítése.
14. Kisgyőr építési szerződése.
15. Sajókeresztur díjlevélügye.
16. Hejőpapi adománylevél.
17. A hejőszalontai énekkar alapszabályai.
18. A tiszaozlári adókulcs megerősítése.
19. Belmissziói bizottság jelentése és határozatok.
20. Kálvin Szövetség jelentése és határozatok.
21. A tiszaozlári parókhia átvétele.
22. A hevesi vitás kántortanítói fizetés kérdése.
23. Számvevőszéki jelentés és határozatok.
24. Segélyosztó bizottság jelentése.

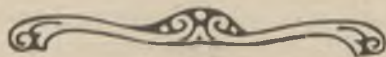
25. Lelkészi nyugdíjbizottság jelentése.
26. A tiszaozlári egyház földvétele.
27. Az igríci-i egyház telekeladása és vétele.
28. Igríci-i vitás tanítói fizetési kérdés.
29. Az ároktói egyház földeladási ügye.
30. A mezőkeresztesi egyház alapítvány hasznosítási ügye.
31. A mezőcsáti egyház alapítványkezeléséről jelentés.
32. A mezőcsáti egyház új adókulcsa.
33. Kiszgyőri ingatlan ajándékozási szerződés.
34. Tiszakeszi-i beteg lelkész nyugdíjaztatásának kérdése.
35. Diósgyőrvasgyár új adókulcsa.
36. Diósgyőrvasgyár templomépítése.
37. Igríci-i adófelebbezések.
38. A poroszlói ideiglenes kántorság beszüntetése.
39. Jelentés a Kovács-árvák alapítványának állásáról.
40. Tiszadorogmai új adókulcs.
41. Az ujlőrincfalvai tanítói föld kérdése.
42. „ „ lelkészváltozással felmerült vitás ügy.
43. Hejőpapi-i indítvány a vasárnap megszenteléséről.
44. Mezőnyéki iskolatelek ajándékozási szerződés jóváhagyása.
45. Tiszavalk földhaszonbérleti szerződésének jóváhagyása.
46. Ker. képviselők kiküldése.
47. Jegyzőkönyv hitelesítés.
Bírósági ügyek, 1—4.
Függelék: báró Bottlik István gondnokká avatásán elmondott
ünnepi beszédek.

Az egyes pontokat jegyezték:

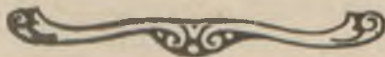
- Kiss Albert: 1—13, 39, 46, 47.
 Regéczy József dr.: 24, 25, 38, 40, 44.
 Takács Mihály: 19, 20, 30—34.
 Kun András: 14—18, 25.
 Szabó József: 23, 26—28, 35, 36, 41, 42.
 Tóth Kálmán: 21, 22, 37, 43.
-

AZ ALSÓBORSODI
REF. EGYHÁZMEGYE MISKOLCON, A KOSSUTH-UTCAI
REF. TEMPLOMBAN 1926. ÉVI MÁJUS 26-ÁN TARTOTT
GONDNOKAVATÓ DISZKÖZGYÜLÉSÉN ÉS AZ AZZAL
KAPCSOLATOS ISTENITISZTELETEN ELHANGZOTT

IMA ÉS BESZÉDEK



FÜGGELÉK



Farkas István imája, a gondnok beiktató istentiszteleten

Édes Atyánk! --- gyermeki bizalommal, a lélekben és igazsággal imádkozó ember alázatosságával, --- az öntudatos hívő hátor vallástételével; a veled való találkozások meghitt perceiben a mennyország boldogságát átélő Istenfiak tiszta örömeivel --- álottunk meg előtted --- szent templomodban.

Szemünkben könnyek --- a „szívünk meg esordultig van, annyit érez”! . . . s ha ezer nyelv volna szánkban --- akkor sem beszélhetnénk ki méltóképen --- hozzánk való nagy szerelmedet.

Szépnek, gyönyörűséges szépnek alkottad meg a köröttünk forgó világokat! . . . Szemeid, --- „Isten szemei, fénylő csillagok!” --- ragyognak fenn az égen! Ide alant, elő nem soroltató sok, sok áldással hinti be jóságos kezed --- ami földi Édenünk! . . . Szived, --- az a mindeneket egyformán szerető, gyermekei boldogságáért aggódó --- édes atyai szív! . . . teli s teli --- minket --- mindig hazaváró, föltő, ígéretes-szent szeretettel! . . .

Hozzánk való nagy szerelmednek --- örök bizonyosága, hogy minket --- a bűn utjára tévedt, utadat elhagyó tékozló fiakat --- mindig megsajnálta! . . . Mikor ellened lázzadoztunk --- könyörögve kértél --- üzenve választottaid által, hogy hozzád térjünk! . . . Anyaszentegyházba, testvéri közösségbe gyűjtötted a tieidet --- s egyházad szegletkövé titted --- Egyetlenegyedet --- aki szeretett minket s adta magát miérettünk áldozatul. Eljött a világra, hogy megismertesse a világgal az Atyát, hogy megmutassa a Hozzád vezető utakat, hogy munkára serkentsen mindeneket országod építésénél, mint akikre reá bizza --- gondolatai megvalósítását, --- hogy oreád felragyogását láttassa velünk mindenben, mindenben, hogy bűnösöket felemeljen, --- elesetteket szívére zárjon, --- hogy hirdesse diességét az Atyának --- s vére hullásával szerezze meg üdvét az ő Testvéreinek! . . .

Áldott légy Isten! --- a nekünk kijelentett --- Isten fiaivá fogadtatás --- üdvességes üzenetéért s azért a meg nem érdemelt kegyelmedért, hogy minket munkatársaiddá tettél magadhoz emeltél s hogy Te --- kit az ég és annak egei be nem foghatnak, az emberszivekbe szállásoltad el Te-magadat! . . . Áldott légy! a lélek bizonyágtételéért, hogy a Te gyermekeid vagyunk --- örökösök s örökös társai Krisztusnak --- kivel együttlenni, együtt szenvedni --- együtt megdicsőíttetni --- a reánk várható legnagyobb boldogságunk! . . .

Ezt az igazságot hirdettessed --- ez ünnepelni közel s távolból

egybesereglett gyülekezet előtt. Ezt az igazságot védj jól a szívünkbe s a Te lelked indítására --- a gyülekezet egyetakaró elhívásával --- világi vezérségre állított testvérünk életében is --- hadd láttassék meg a Te lelkednek reája való kitöltése, hogy szolgáljon neked --- mindvégig hűséggel, --- munkálja boldogságát a rája bizottaknak, hogy szent fiad kezét kezébe tartva, példáját követve a Te diességedre állítsa életét. Édes Atyánk, diéséret --- diesség --- kérjen szent nevedre --- mindörökké Amen.

A magyar ref. világi rend kiváltsága és kötelessége

A miskolci templomban mondott egyházi beszéd dr. Bottlik István egyházmegyei gondnoki állásába való beiktatása alkalmával.

Al. ige: I. Kor. III. r. 9. v.: „Mi mindnyájan Istennek munkatársai vagyunk!”

Ümeplő keresztyén testvérek! Örömmünkre zárandokolt ma a hegyen épült város szent házába Alsóharsod ref. magyarságának színe-java. De olyan örömmünkre, mely kettős ábrázatu, melyre jellegzetesen ráillik a költői szó: „Sirt az ég egyik szemével: a másikkal nevetett.” A sirás, a szívbenyilaló fájó, halk sóhajlás szól annak, aki nincs itt s azért, hogy miért nem lehet itt --- soha többé . . . mindörökké??... A ki amikor körünkől eltávozott s a világról lemondó visszavonultság élő sirjába temetkezett: nem egyedül ment el, hanem magával vitte annak a közel 200 éves multnak felemelő, diességés történetét, melynek lepergése alatt a Vay név és ház az alsóharsodi egyházmegye életfolyásával ugy egybe volt fonódva, forrva, mint a lélek a testtel. Mert bár egyházmegyénk bölesőjét nem ők, hanem a fejedelmekkel egyenrangu Perényiek ringatták, későbbi boldogulása útját a Lorántffyak, Rákócziak egyengötték: de a mikor e nagynevű és érdemű esaládok szereneseesüllaga aláhulla, lehanyatlott: az ujabkori kálvinizmus jó szelleme a Vayakban adott a számára ujab szellemi fejedelmeket, kiknek ref. egyházunk s benne egyházmegyénk iránti mérhetetlen szeretetből eredő működéséhez ugy hozzá volt növe egyházmegyénk életének minden mozzanata, mint a tenyészet a napsugárhoz, mint a tenger gyöngyei a hullámok mélységéhez, mint a boldogság a szerető szívekhez. S most elment tőlünk e megszámlálhatatlan érdemű esalád zsolezai ágából az utolsó Vay --- s elvitte magával kétszázados multnak sok drága emlékét, hogy ős nevével s eimerével együtt leszálljanak vele ezek is az ősi sirboltba.

Elvitte?! De hát mink marad akkor nekünk, szegény, elárvult, bus magyaroknak siralmas jelenünk s kietlen jövendünk ellensúlyozására? ha multunk igézetes emlékeit is elveszi s elviszi valaki tőlünk? De nem, nem vitte el! Ó, aki teljes életében mindig csak s mindent csak dus kézzel adott, de ő maga mástól soha semmit nem vett: nem vehette el tőlünk sem multunk szép emlékeit, mert nemesen érző szive azt sugta, hogy a esaládi kriptának kevesebb szükségé van azokra, mint a mi nyugtalankodó s hanykodó szívünk-

nek, hogy e felséges multban, mint állandó, törhetlen fényű tükörben láthassa a hanyatló kor epigonja is: mit jelent és hogyan kell az Isten munkatársainak lennünk?! De a multnak e drága emlékeit aztán nem elég csak, mint valami holt örökséget, tiszteletben tartanunk s vele olykor-olykor boldog büszkeséggel eldiesekednünk: hanem élővé s hatóvá tenni a szivünkben elengedhetetlen erkölcsi kötelességünk.

...Oreánkon a mosoly --- meg annak a férfinak szól, kit a visszavonult vezér helyére a legnemesebb egyetértéssel sziveinkből összerótt paizson emelünk a fejünk felé az igaz keresztyén öröm önkételenül is feltörő áldó szavaival: „Áldott, aki jött az Urnak nevében!” Ki jöttél nem olesó babért szerezni, de tudatosan készen nemes elődeid sokszor fájdalmakkal megszentelt utján járni s ha kell, töviskoszorút viselni. Ki jöttél nem diszt, hatalmat, méltóságot keresni, de magadat a multban is, a jelenben is a Hamupipőke szerepére ítelt szegény magyar egyház ügyének, bajának szolgálátára állítani. Jöttél, hogy megihletve az Isten lelke által: e nagy emberiségi érdekeket képviselő kálvinizmusnak szolgálátára szenteld életedet s égesd élted szövétnekét, mint égő fáklyát, mely amikor fényvel másoknak világol, egyben önmagát emészti el. Jöttél, hogy kipróbált hűségeddel, jellemszilárdsággal, tapasztalat és életbőleséged által utat mutass arra, hogy kell az egyházat, benne és általa hazát és nemzetet a társadalom minden terén kifejtett önfeláldozó munkássággal boldogítani. Szóval jöttél erőt, jó szándékaidat, szép tehetségedet, igaz hűségedet az Isten ügyének szolgálátára, mint Isten munkatársa, felajánlani. Ha ily nemes szándékkal és szent célzattal jöttél, szeretett vezérünk, még egyszer légy általunk köszöntve e megáldó szókkal: „Áldott, aki jött az Urnak nevében!”

Azonban, Keresztyén Testvérek! A ref. keresztyének örömmünepének se a mult, se a jelen bármennyire kiemelkedő alakjait illetőleg is nem lehet, sőt helyesebben nem szabad ember-diesőitésből állani, mert a mi jelszavunk e tekintetben csak a puritán Kálvintól eredő lehet: Soli Deo gloria = egyedül Istené a diesőség! Azokért is, kik nagy idők szörnyű viharai között védték s megőrizték a kálvinizmus nagy s szent érdekeit a multban; azokért is, akiknek legbensőbb vágyuk, hogy méltó utódokként védjék és őrizzék a nagy elődök által rájuk hagyott örökséget a jelenben: egyedül Istené a diesőség! Ez istendiesőitést kívánja szolgálni az én gyarló igyekezetem is azáltal, hogy ez ünnepi istentiszteletünk középpontjába állítom úgy az eltávozott, mint az ő nyomukba lépett világi vezéreink által vallott Pál apostoli nagy igazságot: „*Mi mindnyájan Isten munkatársai vagyunk!*” --- rámutatván:

I. arra a méltóságra, melyet e bibliai alapra helyezkedve, a magyar ref. egyház a világi rendnek juttatott a multban s juttat a jelenben;

II. arra a hálás viszonzásra, mellyel ezért a méltóságért a világi rend a magyar ref. egyháznak fizetett a multban s fizet a jelenben.

I.

Az a méltóság, melyet a magyar ref. egyház a világi rendnek juttatott a multban s juttat a jelenben, az alapigének: „Mi mind-

nyájan Isten munkatársai vagyunk!” --- e kifejezésében határozódik meg: „*mindnyájan*”. Tehát nem csupán a hivatásos papirend a maga különféle fokozataival a birtokosa annak a kiváltságnak és méltóságnak, melyet az Isten munkatársa fogalom jelent, hanem a világi rend minden tagja is a legkisebbtől a legnagyobbig saját hite és Isten kegyelme által. Mint az irás más helyén olvashatjuk: „*Mi mindnyájan szent nép és királyi papság vagyunk*”. Nem más ez, Keresztyén Testvérek! mint az egyetemes papság nagy elve, mely alig van bárhol e világon szebben, tiszteletreméltóbban ki-domborítva, mint a magyar ref. egyházban.

No ugyan nagy méltóság, dicső kiváltság jutott a mi számunkra örökségül?! Mondják sokszor és számosan kicsinylőleg, fel sem vevőleg, néha gonyolódva is annak a világi rendnek a tagjai, amelynek a számára e bibliai elvnek a hit és egyházi élet terén új életrehívása a jobbágyorsból felszabadító nemesi levelet és kiváltságot jelentette a multban és jelenben. Hogy mégis sokan nem értékelik e kiváltságot aranyparitás szerint: ennek oka e kiváltság megszokottsága, az a bosszorkányos hatalom, mely elfedezi a szemünk előtt, hogy például milyen nagy istenáldás számunkra a bennünket körülvevő éltető levegő, a testünket tápláló mindennapi kenyér, a naphól reánk áramló fényzőn, vagy az üdítő forrásviz? Milyen esekély-ségeknak, észrevevésre s említésre sem méltóknak nézi ezeket az ember, míg megvannak. De amikor olyan helyre kerültünk, ahol szabad levegő helyett élettöltő légkör nehezedik reánk s agyonöleléssel fojtogat bennünket, hol áldásthintő napsugár helyett a börtön örök sötétsége borul reánk, vagy ha meg kellett kóstolni, hogy mit jelent gyötrő éhséget és szomszúságot tűrni, majd akkor rá fogunk eszmélni, hogy milyen mérhetetlen értékű adománya az Istennek a szabad levegő, a napsugár, a barna kenyér s a földből buggyanó forrásviz. --- Nos, így van sok ember, Keresztyén Testvérek, azzal a kiváltsággal és méltósággal, melyet a magyar ref. egyház a biblia alapjára helyezkedve visszaadott a világi rendnek. Ezek ugy látszik elfeledkeztek vagy nem is tudnak a középkori keresztyén egyháznak századokon át tartó zsarnoki rendszeréről, amikor csak az idevezülhetés eszközeit kizárólagos birtokában tartó hatalmas papirend állott az egyház falain belül, a világi rend pedig falakon kívül reszke-tett. Amikor nemesak Isten munkatársává szegődni, de felé és hozzá közeledni sem lehetett a papi gyámság alá helyezett, kis-koruságra kárhoztatott, járszalagon vezetett világi rendnek, csak a titokzatosság mysterikus homályába burkolt papirend befolyá-sával és közvetítésével. A papi kényuralom bilinese rászorult az ember kezére, lábára, egyéniségére, eszére, lelkére e világba lépé-sekor s abból többé ki nem szabadulhatott, míg életfáklója végsőt nem lobbant. S ha akadt oly merész, ki erőt s bátorságot érzett magában a bilines szorításának tágitására vagy annak széttöré-sére; ha volt bátorsága önérzetesen emelni fel fejét s lábával haragosan dobantani: „és mégis mozog a föld!” --- óh a merész halandónak jobb lett volna még sem születnie, mert önérzetessé-gével, egyéniségének kifejezésre juttatásával sorsa megpecsélte-tett s lón vagy exkommunikált, isteni és emberi törvények oltalma alól kiközösített belpoklosa, vagy bűnbánóan Canossát járó meg-vetettje e világnak.

Nos, ez ellentétre rámutatva, értitek-e már, nemes világi rend, hogy micsoda magas méltóságot, drága kiváltságot juttatott titektek a magyar ref. egyház, amikor Isten munkatársává méltatott és elhívott? Lehet-é ennél „cél nemesebb, hivatás emberibb, rendeltetés eszínnyibb, szolgálat ég felé irányulóbb, mint eszköz lenni az Isten kezében, megtalálni a legnagyobb méltóságot: Isten munkatársává szentülni át már e földi életben soha meg nem szűnő munkával, imádkozva dolgozással, szakadatlan adakozással, végig lobogó gyertyaéggessel, mignem utolsó lobbanásunk beolvad az örökkévalóság tüztengerébe?!” Egyedül Istené a dicsőség, ki ezzel az istenivel érülködő emberi méltósággal diszitett fel titeket multban és jelenben egyaránt a magyar ref. egyház által és annak kebelén!

II.

Az a hálás viszonzás, mellyel ezért a méltóságért a világi rend a magyar ref. egyháznak fizetett a multban s fizet a jelenben: az Isten munkatársává lételben, a vallás és egyház iránti lángoló szeretetben s a kálvinizmus elvei iránt való tántoríthatatlan hűségben nyilvánult.

Egyház iránti lángoló, odaadó szeretet a multban?! Óh, hát nem ebből van-é, mint gránitkoekákból, a magyar ref. egyház történetének a temploma építve? Enélkül bizony ez az egyház, mely oly mélyen nyult be a világ és az ember sziv történetébe, annak megszokott viszonyaiba, öröklött jogaiba, sok százados hagyományaiiba, annyi érdekeiben megriasztott hatalmasságot híván ki maga ellen: rég elsepertetett volna a föld színéről, ha Isten folyton-folyvást mindhalálíg hiv őrállókat nem állított volna élére és védelmére. Óh, e széles világ semmiféle egyházának története nem tűndöklök oly ékes nevekkél, mint a magyar ref. egyházé. Tudom én azt, hogy vétkezem a kihagyottak ellen, ha és amikor csak egy néhányról emlékezem e dicsőséges sorozatból: az alapvetőkről, a Perényi-, Bebek- és enyingi Török-családokról, aztán a Bocskai-, Bethlen-, Rákóczi-, Kemény- és Apaffy-nemesak névben, de léleknemeségben is fejedelmi házakról, aztán a Vay-, Teleky-, Tisza-, Bánffy az újabb kor e kimagasló familiarról. Ezeket is csak azért említem fel, hogy rámutatva származásukra, melynélfogva már a bölesőjüket is fény vette körül, a családi összekötéseikre, amelyek már a történelmi előjogok alapján keresetlenül is tekintélyt raktak a lábaik elé, rá nagy nevékre, melyet az öröklöttön kívül a saját nagy szellemi kimeseik révén tettek még nagyobbá, kérdésbe tegyem: vajjon mindezek nem voltak elég kisértő hatalmak arra nézve, hogy e nagy alakok büszkén mellőkre ütve, csupán önmagukban keressék és találják nagyságuk forrását s im ők e helyett Isten előtt alázatosan leborulva vallották: „Nem szégyenlem a Krisztus evangyéliumát! Én Isten kegyelme által vagyok: ami vagyok!” „Non est currentis, neque volentis, sed misericordiae Dei!” visszhangzik a régmultból a Rákócziak jelmondata. Voltak közöttük trónok birtoklói, voltak trónok támaszai, tanácsadói, de ők e magas poleon is megőrizték Isten és az ő anyaszentegyháza iránti lángoló szerelmet annyira, hogy egész lelkületükben, gondolkozásmódjukban, még mint ál-

lamféfiaknak is ez vált legjobban ki szívök többi jó kinesei közül. Hiszen pl. Bethlen Gábor fejedelemnek a halálos ágyán papírra vetett utolsó szavai is ezek voltak: „Ha Isten velünk: kiesoda lehet mi ellenünk!”

Oh, beesüljék és tartsák meg e nagyok közt is nagyok nemes példaadását főképen azok, kik e nagy szellemeket pótolni vannak hivatva ma, tartsák meg élő tilalomfájaként e mai lelki sivárságra könnyen hajló kornak, hiszen mindenek lehetségesek tinektek, az Isten munkatársainak, — de csak Isten által!

A hálás viszonzás másik formája a kálvinizmus elvei iránti tántoríthatatlan hűségben és áldozatban nyilvánult. Mint minden köztársadalmi tényezőnek, úgy a kálvinizmusnak is meg vannak a maga létfeltételei és elvei, amelyek ápolásában, megvalósításában gyökerezik az ő jogosultsága az egyes emberszívek felett és a társadalmi tényezők sorában is. E szabadelvű, de mindig krisztusi eredetű és tartalma elvekhez törhetetlenül ragaszkodni, azokat a közélet forgatagában is bevinni és diadalra juttatni, a kálvinizmus megalkuvásra képtelen, tiszta elveivel a mai ingatag, sokszor bizonytalan, szennyes életirányokat átítatni, áttisztítani, purifikálni, eselekedetekkel testesíteni meg a Pál apostol hitvallását: „Inkább akarok Istennek szolgálni, hogysem az embereknek” im ebben volt a magyar kálvinista világi rend megkülönböztetetten nagy, másoktól elütő, mindenek közül kiemelkedő a múltban s legyen az a jelenben és jövőben is.

Azonban ezzel szerény nézetem s ami ennél főbb és sokkal több, a történelem bizonyossága szerint, nem ugyanegy az a meggyőződés nélküli színtelenség, határozatlanság, az elvi következmények levonása nélküli, mindennel megalkuvó kálvinistaság, amelyet ma sok ember az előkelőség, a magas műveltség elengedhetetlen kellékének, tartozékának gondol. Oh, az ilyen gerine- és színtelküli világi rend nem a miénk többé, csak névleg, mátrikula szerint s mindinkább elhidegül tőlünk és intézményeinktől. „Idegen földön érzi magát, ha utja felénk vezet. A tradícióink egyes családokban, melyek azokat az egyházhoz fűzték, mindjobban halványodnak; az elődök babérai, melyeket egyházi téren szereztek, nem lelkesítik az utódokat s a babérokát inkább ott keresik, ahol nagyobb dicsőséget arathatnak; az egyházi összejöveteleken nem érzik otthonosan magukat, pedig ezek a melegágyai annak az autonomiának, mely az alkotmányosságnak és szabadságnak életető eleme, mely szabadságra nevel s az igazi szabadságot megkedvelteti velünk. A realizmus korát éljük: az idealizmus pusztulóban, kiveszőben, az ideálokért nem tartják többé érdemesnek lelkesedni. A hatalom, a központ vonz mindjobban s mind többeket magához, hogy, ha a kálvinista gerinenek meg kell is hajolni, a babérral együtt hatalmat is szerezzenek!” (Ballagi G.)

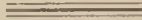
Né tekintse szemrehányásnak a nemes világi rend az egyszerű predikátor ajakáról e látszólag annak tűnő szavakat. Nem szemrehányás kíván ez lenni, hanem a szivettépő aggodalom el nem némittható, önkéntelenül feltörő jajszava, mert inogni érzi lábaink alatt a kálvinizmus talaját, mert ritkulni, mindegyre fogyni látja azokat a világiakat, kik a közel- és régmúltban a mithoszi Atlaszhoz hasonlóan, a saját vállalkon emelték, tartották a kálvinista glóbuszt!...

Oh, bár lenne ez az ünnepélyes óra egy szent és elpeesételő alkalom az anyyira szükséges új erőforrás felfakadására, hogy az alsóborsodi egyházmegye új világi vezére törzskarával s egész seregével, --- miként a legenda szerint Nagy Konstantin meglátta az égen feltűnő keresztjelt s megértette, hogy e jelben s által győzni fog, --- az eszményekért vívandó haremezejére ez apostoli jelszó alatt induljon: „Mi mindnyájan Isten munkatársai vagyunk és leszünk” a kálvínizmus nemes emberiségi eszméinek és céljainak megvalósítására!

„Ha lehull a két kezünk is,

Ha mindnyájan elveszünk is:

csak a mi második feleségünk éljen, viruljon és hasson az embervilág boldogítására s az örökkévaló Isten gondolatainak megvalósítására, akie egyedül a dicsőség! Amen.



Gyülekezeti Ének, Ima és predikáció után következett a beiktatás ünnepélyes szertartása Az Ur asztala előtt, a beiktatást végző Farkas István esperes a következő beszédet intézte báró Bottlik István gondnokhoz:

Méltóságos Báró! Egyházmegyei Gondnok Ur!

Ha széttétekint itt, ez ünnepelni egybesereglett tábor felett --- meg kell látnia, meg kell éreznie, hogy a szemekben felragyogó könnyek s a szívek hangosabb megdobbanása --- mint áldó imádság, szülő ajakáról, a kedves gyermek felé! --- úgy hajolt Méltóságod felé a mi, --- Istentől áldást kérő sóhajtságunk.

Sikereket gazdag, eredményekben áldott --- Méltóságod eddig megfuttott élete s minden elmúlt napjának eszelekedetén ott a bélyeg; --- hogy Istent átölelni s vele minden napon találkozni, tőle nyert megbiztatását hűséggel elvégezni, --- számára: ez a boldogságok boldogsága!

Bizomnyal merem mondani, hogy kevés ember él e földön, kit olyan osztatlan szeretet kísér, figyel s ölel körül, mint Méltóságodat! A falu népe --- hol áldott, imádságoslelkű hitvesével --- az édes szülői szeretet minden melegét sugározza szét--- kiesi kunyhók s nemesi kuriák --- minden, minden hajlék lakói felé --- csak a napokban láttam boldog örvendezéssel! . . . mindennapos imádságukba foglalják, --- mert szereti őket szíve szerint! Egyházmegyéjében --- a világiak és egyháziak --- testvéri közösségben való élésének nagyszerű példáját mutatja meg minden alkalommal, igazolván előttünk, át is élvén --- példaképpen adva éltét arra, hogy „mindenki annyit ér, ahogy szeretni tud”! . . .

Méltóságod --- ma, az alsóborsodi gyülekezetek összes szavazatával --- világi vezérségre hivattatik el! . . .

Szerettem hinni, hogy ebben a felségesen szép, tisztelet- és szeretetmegnyilatkozásban --- ott érzi Méltóságod is --- mert mi is ott érezzük! . . . az Isten, csak boldogságunkat munkáló akaratát is! . . . Nem emberektől jött a tanács, hogy Méltóságod az

„Él”-re álljon, --- hanem az Isten hívta, állította ide --- egészen előre! . . .

„Isten kegyelméből, vagyok aki vagyok! . . .” e kegyelemből elhatott üdvözlélenést, mint mindennél drágább kegyelmi ajándékot a szívembe kell zárni, mint ahogy a hideg kő, rejtve, féltve őrzi a gyémántot; az aranyerek homokjai az aranyat s a tengerfenék simogató vize a drága gyöngyöt. Szívünk az élet forrása --- én ezt tanultam . . . Ott él-e, rejtve, mélyen, velünk s bennünk az Isten . . .? attól függ, --- tudunk-e, merünk-e, az örökkévalóság számára alkotni valamit . . .!

És mi, --- azt láttuk eddig, esodálva néztük mindig --- hogy Méltóságod, minél többel bizatott meg s emberi elgondolás szerint minel fellebb és fellebb vitették őrtálló helyein: az igazán keresztyén ember alázatosságával ismerte meg mindig --- újra és újra zsoldáros ének fakadt az ajkán: --- Nem nekem óh Uram! nem nekem, --- nevednek --- adjad a dicséretet . . .! Betelt a szíve, a háza az élet szerelmével. A tibolddaróci kuria az imádság háza lett . . . Behegedtek --- sokszor nagyon fájó sebei . . . Szerelmes lelke fele --- élete párjával --- az Isten akaratát ismérték meg, éltük minden fordulatában s könnyeiket letörölve, az imádkozó ember igaz boldogságával ismerték meg, hogy: **Isten a minden a mindenkben** s, hogy az Ő keze vezette s vezet életünk folyását . . .!

És én, hogy itt állok, magam is mélyen meghatva, hogy az én, szeretett egyházmegyémbe --- vezértárs gyanánt ilyen, mindenek szeretetére méltó egészembert adott mellém az Isten; --- hogy ez ünnepi órában, egyházmegyei gondnoki állásában midőn Méltóságodat beavatatom s hivatala külső jelvényét, a pecsétet --- tisztelettel átnyujtom, --- csak arra kérem Méltóságodat, hogy eddigi életének két vezérére: --- **szeretettel áldott szívére és a szívében állandó szállást nyert örökké élő Istenre,** --- hallgasson továbbra is . . .!

Az Isten dicsőségének, senki által meg nem dönthető birodalmát; az örökké élő Krisztus --- örökké tartó Uralmát; --- a szeretet által Isten fiaivá átformált boldog emberek --- boldog életközösségét kell --- itt --- a földön megteremteni . . .! Ezt --- a fájó árvasagra hívott, sokat zokogó mának gyermekét --- az Isten országa, boldog polgáraiává kell átformálnunk; --- az ideálokat szerető, anyaszentegyház és drága hazánk jövő boldogságáért verítkező s imádkozó nagy megmozdulások korává kell tenni Méltóságod vezérségének idejét . . .! Erre segítse meg az Isten --- ebben a munkában vejeje, áldja meg Méltóságodat --- mind a két kezével . . .! Egyházmegyei gondnoki hivatalába ime beerősítem s kérem az eskü letételére.

Gondnoki székfoglaló beszéd

Nagytiszteletű Esperes ur!

Az első szó, amely e helyt kell, hogy ajkamat elhagyja, legyen az imádságos hálác: Isten végtelen kegyelmeert, mely osztályrészemül adta, hogy igénytelen erőmmel fokozott mértékben szolgálhatom egyházamat, abban a dicszes tisztségben, melyre annyi nemes előd után, kiknek hála, elismerés és emlékezés adassék, az alsóborsodi egyházmegye bizalma érdeemesnek talált.

Elnöktársamnak, az esperes urnak üdvözlése és a lelkész ur prédikációja Pál apostol korinthusi levelének azon mondása körül forgott, hogy mi mindannyian Isten mellett munkálkodó szolgálk vagyunk. Az apostol ezzel a keresztyén lelket az isteni hivatás magasságaiba emeli, mert ez azt jelenti, hogy mi öntözzük azt, amit Isten elültetett, hogy a mi lelkünkben isteni szikra van, mely hivatást ad nekünk Istennek országában. De Isten csak a hivatást ültette el lelkünkben, a hivatásnak érvényt szerezni, tényleg azzá válunk, amivé isteni rendelés folytán válunk kell, ami kötelességünk.

Tökéletes ember nincsen. De a tökéletességet Isten adománya által meg lehet közelíteni és amely mértékben valaki a tökéletességhez közelített olyan mértékben vált képessé, hogy az Istenség munkálkodó szolgálja legyen. Nem esznék, nem az emberi nagyság tökéletességét értem. A legnagyobb lángelme és a legnagyobb tett is csak atom a legnagyobb tökéletességhez: a Mindenséghez képest. Én a léleknek tökéletességét értem, melyet ha elérni nem is, de megközelíteni lehet, mert a lelkekben isteni ihlet van és mert Krisztus tanításai mutatják az utat, melyen közelebb juthatunk a lelki tökéletességhez és mentől közelebb jutunk lelkünk tökéletességéhez, annál közelebb jutunk földi boldogságunkhoz is, mert az igazi boldogság nem egyéb a lélek harmóniájánál. Azzal, ami körülöttünk van, harmóniát lelkünknek nem szerezhetünk, ami körülöttünk van, az élet külső körülményei: maga a diszharmonia.

Az élet külső körülményei változnak, mint a változékony idő, lelki életünket kell tehát kimélyítenünk, Krisztus tanítása által a hit erejéből kell olyan világszemléletet meríteni, mely megóvja lelkünk egyensúlyát, ragadja el bár sorsunk a szerenese egy hulláma, avagy köszöntsenek reánk a bánat szomorú napjai.

Csak úgy válhatunk Isten munkálkodó szolgálivá és csak akkor lehetünk a keresztyén társadalomnak méltó tagjai, ha intenzív belső hitéletet élünk. A református egyháznak tehát mindenek felett való kötelessége, hogy hiveit támogassa a lelki tökéletességben, hogy minden eszközzel igyekezze intenzív hitéletet teremteni. Végeredményben az egyházi intézmények a hitnek csak külső megjelenési formái, lehetőségek és keretek az egyház céljainak az elérésére, de egymagukban nem célok, mert a cél maga csak egy, az, hogy a lelkek megteljenek a hit malasztjával és ennek alapján a keresztyén társadalom a krisztusi valláserköles alapján álljon.

A nagy kataklizma, melybe az emberiséget a háboru sodorta, a legkülönbözőbb társadalmi problémákat vetette fel, melyekkel

szemben tehetetlen a szociológus és az állambölcsész, mert ezek a problémák az ellentétek fergetegét hordozzák magukban. Egyetlen lehetősége van annak, hogy ezek a problémák az igazság és az emberiségnek megfelelőleg oldódjanak meg és ez az, ha a társadalom Krisztus tanításainak alapjára helyezkedik, mert e tanítások nem századoknak, vagy évezredeknek, hanem az örökkévalóságnak szólnak, mert nem embertől, hanem Istentől valók.

A vallás legyen a társadalom irányítója és akkor az sohasem téved el, akkor ninesen helyzet, melyből kiutat ne találna, ép úgy, mint ahogy az egyén nem roskad meg, ha lelki élete alapjául a hitet tette meg. Ezért legnagyobb problémája egyházunknak a hitélet fejlesztése, problémája nemesak Isten hivatásos szolgálóinak, hanem problémája mindenkinek, ki eszményileg érezni és gondolkodni tud, mert jól mozdította Pál apostol: mi mindannyian Isten munkálkodó szolgálói vagyunk.

A pap legyen mindenekfelett és elsősorban pap, ki élethivatásának megfelelően minden törekvéssel azon legyen, hogy hitközségében a hitéletet megerősítse. A papi hivatás nem merül ki az istentisztelet tartásában és egyéb egyházi funkciók elvégzésében, a papnak annak kell lennie, ami a jó pásztor az ő nyájában, lelkének minden idegszálával egyházközségén kell csüggnie és a hitéletet nem csak általánosságban kell szolgálnia, hanem tevékenységét individualizni kell: közel kell férkőznie az egyesek lelkületéhez. A papi állás nem foglalkozás, hanem nagy nehéz hivatás és így a lelkipásztor magánélete és hivatalos működése összhang kell, hogy legyen azokkal a szent eszmékkel és parancsolatokkal, melyeknek hirdetésére cihivatott. Viszont a papság és a tanítói kar helyzetét, a szerény, de nyugodt megélhetést, az anyagi függetlenséget biztosítanunk kell és meg kell adnunk számukra azt a megnyugvást is, hogy ha a szolgát Isten magához hívja, az özvegyek és árvaik ellátásáról a jelenlegieknél sokkal fokozottabb mértékben gondoskodás történjék, mert maga a Megváltó mondja: méltó a munkás az ő jutalmára.

Már 1922-ben sürgettem a progresszív adórendszernek bevezetését és kibővült hatáskörömben a leghatározottabban fogom álláspontomat képviselni és az előmunkálatok megejtését sürgetni, mert ma még a statisztikai adatok sem állanak rendelkezésünkre, melynek alapján a progresszív adózást megvalósíthatjuk.

Ugyszintén egész adórendszerünk revíziója oly kérdés, mely megérdemli azt, hogy vele behatóan foglalkozzunk, mert ezáltal is sok igazságtalanságnak vehetnők elejét.

A tanítókhöz pedig e helyről legyen a kéréssel fordulok, hogy legnagyobb gondjuk legyen a gyermekekben a vallási érzésnek ápolása, ne feledkezzenek meg egy pillanatra sem arról, hogy a tudás csak akkor válik a társadalom javára, ha az a hittel és a vallásossággal párosul. Hit és vallásérköies nélkül a tudás gyakran válik a társadalom ellenségévé.

De nem csak a papnak és a tanítónak vannak kötelességei az egyházzal szemben, kötelessége van mindenkinek, aki egyházunknak tagja, mert mindannyian Isten szolgálói vagyunk, nemcsak a mi lelkünkől termékenyül meg a családban a gyermekek

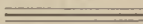
lelke, hanem egymás lelkét is termékenyítjük a vallásosságban egymásnak adott példaadás által.

Abban a tisztségben, melyet az egyházmegye bizalma reám ruházott, programom tengelye a vallásos érzés ápolása, egyház-
községeinkben a hitélet intenzívvé tétele.

Sohasem küzdött a református egyház annyi nehézséggel, mint amennyivel most kell küzdenie. Egyik oldalon a vallás-
talanság, másik oldalon a gondok pöröje döngeti lapunkat. Egyetlen eszköz van, amelynek segítségével mind a két fronton egyformán győzhetünk, és ez a vallásosság, a hitéletnek kimé-
lyítése. Ez legyen a mi jelszavunk. Legyünk azok, kiknek Pál apostol hirdet: Isten munkálkodó szolgálói és akkor teljesítettük kötelességünket a földön nemesak Isten, de önmagunkkal szemben is, mert egyedül a hit emeli az emberi lelket ezekben a viharzó időkben a nyugodt életszemlélet magasságaiba.

De a hit által és a hitben teljesíthetjük egyedül kötelessé-
geinket hazánkkal szemben is, mert a magyar jövő attól függ, hogy a nemzet társadalma mily mértékben tud a keresztyén valláserköles alapjára helyezkedni.

Jól tudom, hogy a hitélet ápolása és kimélyítése körül súlyos feladatok hárulnak reám, mert az a magas tisztség, melyre az egyházmegye beiktatott és melyért hálás szívvel mondok köszönetet, nemesak diszt jelent, de kötelességet is ró. Én ezt a tisztséget nemesak dekórunnak, de hivatásnak is tartom és szívem egész melegével és hívő lelkem alázatosságával fohászokodom a Mindenhatóhoz, hogy adjon munkámban elmémnek világosságot és lelkemnek erőt, hogy az eredményes és áldásos legyen.



Kiss Albert főjegyző üdvözlő beszéde

Méltóságos Báró ur, Gondnok urunk! Az alsóborsodi egyházmegye nevében üdvözlöm Méltóságodat gondnoki tisztségének elfoglalása alkalmával. Örömmel, boldog reménységgel üdvözljük Méltóságodat, hozzánk intézett szavai után. Hiszen az Isten által reánk mért csapás: báró Vay Elemér gondnok ur öméltóságának minket oly fájdalmasan érintő s részvétünkkel, hűséges kitartásunkkal kísért hosszas betegsége következtében: --- egyházmegyénk évek sora óta nélkülözi legfőbb világi előjáróját, annak állandósult tevékenységét és esengve várta már azt a napot, mikor Méltóságodat --- mint a közbizalom megnyilvánulása által elhívottját --- e díszes állásba, egyházmegyénk gondnoki és társelnöki székebe, jogai, egyben kötelességei és szent felelőssége felvételével, beiktathatja. Most azért e várva-várt ünnepen, ragaszkodástól sugárzó arccal hajtjuk meg Méltóságod előtt tiszteletünk és elismerésünk lobogóját.... Vezetőképesége, körültekintő bölcsessége, nemes érzés és gondolatvilága, főleg jószíve anyaszentegyházunk belső és külső fejlődéséért, előhaladásáért mindenre kész odaadása, áldozatossága rég ismeretesek előttünk. Hiszen majd egy évtizedes árvaságunk ideje alatt, --- a legnehezebb és legválságosabb idők-

ben --- tapasztalta már egyházmegyénk, hogy Méltóságod hü ör-állónk, bátor szószólónk, biztos segedelműnk, mind köz-, mind hivatalos rendjeinknek, a híveknek és belhivatalnokoknak, ezek között kivált a sérelmes szívűeknek részreha, jlatlan támogatója, felkarolója igaz ügyükben, másrészt kész volt és kész leküzdeni, visszaverni, megsemmisíteni az alattomos vagy nyílt, igaztalan, rosszindulatu törekvéseket is. E megismerésnek természetes következése lett tehát közbizalmuunknak a szavazatok teljes egyhangúságában megnyilvánulása Méltóságodnak e tisztségre elhívásánál. Egy megbonthatalan, egységes táborba tömörülve elhívtuk, mert ismerjük Méltóságodnak egyházas érzületét, szellemi és jellembeli kiváló tulajdonságait, melyekről most székfoglaló beszédében is újabb, hatalmas bizonytságot adott. Most elhangzott célkítüzését: a femszárnyaló eszmék és gyönyörü tervek e ragyogó komplexumát kellőképen méltányolunk ma is és még inkább a megvalósulás könnyebb-nehezebb folyamata alatt --- kötelességünk. Méltányolni, azaz megvalósítani közös akarattal, minden erőnkkel. Mint Istennek áldott embere, a beláthatatlan mennyei Gondviselés által részünkre küldött követe jött közénk évek előtt és áll előttünk új tisztségében Méltóságod most is, aki megbizonyította és megbizonyítani hivatott a jövőben is e drága evangyéliumi igazságot: „mindenek lehetségesek --- annak és --- azoknak, akik az Istenfiában vannak”. Most tehát esakis az a kérésünk, hogy aki volt eddig, maradjon számunkra Méltóságod ugyanaz ezután is. Munkálja közöttünk anyaszentegyházunk szellemi és anyagi felvirágoztatását ma ráruházott tisztségének minden erejével, hatalmával, felsőségével és ha kell, szigorával is. Mi ott vagyunk és leszünk --- mint voltunk is --- egy táborba mellétömörülve s azt akarva, hogy Méltóságodnak nemes ügybuzgalma és minden hasznos törekvése érvényre jusson, mert tudjuk azt, hogy kész a legnagyobb erőkifejtés és áldozat árán is egyetlen közös szent eszményünket, a mi drága anyaszentegyházunkat, hűséggel szolgálni. Puritán kálvinista jelleme, amilyen nyílt és őszinte mindenkivel szemben, amilyen nagy akarat- és tettereje Méltóságodnak drága anyaszentegyházunk szolgálatában, hogy kebelbeli egyházainkban elsősorban a hithűség, buzgóság, lelki megújulás s ezek nyomán az anyagi fejlődés, felvirágozás és kívánatos jólét is hatalmas lendületet vegyen --- amint szavaiból ezt boldogan következtetjük --- mi is igérjük, hogy épen olyan készséggel és odaadással állunk, mint társ- és segédmunkások, szolgálatában.

Igy fogadjuk és kísérjük lépésről-lépésre Méltóságodat gondnoki tisztségében és munkájában. Munkára felkészülve, fellelkesülten nézünk reá, mint akik Méltóságod elhívásában a Kegyelmes Ur Isten gondviselésének a bizonytságot látjuk, amiért hálaa buzdulva dicsőítjük a mi Urunknak szent nevét. Méltóságodat a legteljesebb bizalommal, ragaszkodással vesszük körül, meg vagyunk győződve afelől, hogy akar is, tud is Isten dicsőségre, anyaszentegyházunk javára nagy dolgokat cselekedni. Reméljük és hisszük, hogy az alsóborsodi egyházmegyét, a megpróbáltatások e súlyos korszakában, buzgóságának hevével, munkakészségével, példaadásának erejével, --- elnöktársával való szoros egyetértésben, együttműködésben és mindnyájunk szolgálatának felhasználás-

lásával, --- a közeljövőben a lelki megújulás és anyagi jólét ma elérhető tetőfokára vezeti.

Igen! Mindnyájunkra is vonatkoztatnom kell tehát: „mindenek lehetségesek azoknak, akik az Isten-fiában vannak.” Bár emberé csak a munka, Istené az áldás ---: de hisszük, hogy Isten az ő áldását nem fogja tőlünk megvonni, hisszük, hogy az ő áldó kegyelme meggazdagít minket. Mert „elég nekünk mindenben az Ur kegyelme,”... „kegyelem által tartatunk meg”.

E hitben üdvözlöm Méltóságodat az alsóborsodi egyházmegye nevében gondnoki méltóságának ünnepélyes átvétele alkalmával, óhajtvá, hogy drága életét és nemes törekvéset a gondviselő Isten oltalmazza, kegyelmével és segedelmével gazdagítsa, hogy lehessen minél tovább a miénk, a mi egyházmegyénknek és az egész egyetemes ref. anyaszentegyházunknak, --- a mi szeretett magyar hazánknak is --- boldogítására, igaz büszkeségére!

„Az Ur pedig, akj előtted mégyen, léssen teveled, el nem hagy téged, sem el nem marad tőled.”



